

PDF Compressor Free Version

Энссэдэм

Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

○ Нам улуунун хаһыата ○

1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

2010 с.
Бэс ыйын

19

күнэ
Субуота
№69-70
(10360)

1996, 2005, 2009 сылларга республика басты хаһыата

Саха сиригн норуоттарын V-с спортивнай

оонньууларын көрсө

СОРУКПУТ — КЫТТЫЫ ЭРЭ...

Атырдыах ыйын 15-18 кк. Олүөхүмэ куоракка Саха сиригн норуоттарын 5-с спортивнай оонньуулары ытытылыабыт.

Оонньуу 15 көрүгүнээх, 4 түһүмэхтээх. Улуустар, куораттар хамаандалара киин, илин энэр, собуруу, хоту зоналарга арааскалар. Бастаан түөлбөлөрүнэн, салгыы улууска, онтон зоналарынан күрэхтэстилэр. Түмүктүүр 4-с түһүмэх Олүөхүмэ буолуоҕа. Онон бу сыл саҕаланыабыттан сүүмэрдир күрэхтэһилэр, чемпионаттар тэрээһиннээхтик ытытылыннылар.

СПОРТИВНЫЕ ИГРЫ НАРОДОВ РЕСПУБЛИКИ САХА (ЯКУТИЯ) ОЛЕКМИНСК 2010

Биһиги улууспут киин зонаҕа баар. Манна 7 хамаанда: Алдан, Горнай, Нам, Нерюнгри, Хаҥалас, Дьокуускай, ХИФУ (СГУ) киирэллэр. Уопсай хамаанданан түмүккэ, билинги туругунан Дьокуускай бастаабыт, Нерюнгри иккис, Мирнэй үһүс, салгыы Хаҥалас, Чурапчы, Мэнэ-Хаҥалас иһэллэр. Оттон Нам билинги уон биирис миэстэҕэ сылдыар.

5-с спортивнай оонньуулар чэрчилэринэн ытытылыбыт

бары күрэхтэһилэргэ улууспут спортсменнара кыахтара, күүстэрэ тийэйринэн көхтөөхтүк кытталларын бэлитиир оруннаах. Төһө да утарылаһааччылар хас эмэ төгүл күүстээх буолбуттарын иһин, чаҕыйбакка, санааларын түһэрбэккэ киирсэллэрэ эрэли саҕар.

Кэҕкэ көрүгүнэргэ, ол эбэтэр дубакка, саахымакка, гирир спордугар бастынар кэҕкэлэригэр сылдыаллар. Итиэнэ мини-футболга, тустууга, боксаҕа, чэпчэки атлетикаҕа куһаҕана суох көрдөрүүлээхтэр.

Бу күннэргэ олимпийскай чемпионка Мария Пинигина бириһигэр ытытылыбыт чэпчэки атлетикаҕа СР чемпионатыгар улууспуттан 8 сүүрүк кытына. Гоголева Людэ капитаннаах улуустаагы гимназия 10-с кылааһын кыргыттар 4х400 эстафетаҕа үһүс миэстэни ситистилэр. Онон Олүөхүмэ күрэхтэһэ барар чизекэ тигистилэр. Оттон волейболга зонатаагы сүүмэрдир күрэхтэһиигэ уолаттарбыт бэ-

һис, кыргыттарбыт кыһыылаахтык, бэрт кыранан хаалан, төрдүс миэстэлэргэ тэбиллэн бүтэһик түһүмэх бааттаах билиэттэн маттылар.

Олүөхүмэ, оонньуу түмүктүүр түһүмэҕэр, волейболга, көңүл тустууга, чэпчэки атлетикаҕа, мини-футболга, остуол тенниһигэр күрэхтэһилэр ытытылыахтара. Онуоха биһиги улууспут икки көрүгүнэ чэпчэки атлетикаҕа уонна көңүл тустууга кыттыабыт. Улуустаагы спорт отделын сүрүннүүр специалиһа С.А. Софронов иһитин-нэрибинэн, билинги хамаанда састааба чуолкайданар, баарылаан аабынан 15 спортсмен барара сабадаланар. Сунтаарга ытытылыбыт 4-с оонньууларга уон биирис миэстэҕэ тахсыбыт эбит буоллахпытна, быһыл уон иһигэр кииргэ дьулуһабыт.

Өскөтүн бэйэбит тэннээхтэрибитин кытта, илин энэр улуустар зоналарыгар киирбиһит буоллар, көрдөрүү таһычы атын, үрдүк буолуо этэ. Ол да буоллар, төһө да халаан уутуттан эмсэҕэлээтэрибит, үгүс дьарыктары, күрэхтэһилэри көтүттэрибит, бүтүн республикатаагы оонньууларга санаабытын түһэрбэккэ кыттар соруктаахпыт.

Бэлэмнээтэ
Л. УВАРОВСКАЯ

ЕГОР БОРИСОВ — САХА РЕСПУБЛИКАТЫН ПРЕЗИДЕНЭ

Дьокуускай. Бэс ыйын 17 күнэ. Биллэрин курдук, 2002 сылтан Саха республикатын салайан кэлбит Вячеслав Штыров болдоон иннинэ бэйэтин поһуттан барбыта. Россия Президентэ ыам ыйын 31 күнүгэр кини отставкатын туһунан ыйаахха илии баттаабыта.

Ити кэннэ республика Президентинэ 3 кандидатура түһэриллибиттэн, Дмитрий Медведев Егор Борисову талбыта. Бэс ыйын 17 күнүгэр республика парламентин депутаты Е.А. Борисов республика баһылыга буоларыгар боломуочуйалары бигэргэттилэр. Ити күн Суорун Омоллоон аатынан Опера уонна балет Государственной театрыгар Егор Борисов Президент дуһунаһыгар киирэр сиэрэ-туома ытытылына.

Бу тэрээһингэ РФ Президентинэ Дальнай Востоктаагы уокурукка полпредын солбуйааччыта А. Левингаль, Саха сиригн бастаагы уонна иккис президенттэр Михаил Николаев, Вячеслав Штыров, парламент баһылыга Виталий Басыгысов, Госдума депутаты Артур Чилингаров о.д.а. кыттыны ыллылар. Саҕа талылыбыт Президент нууччалы уонна сахалы тылын андаар тылын эпитин кэннэ, Конституционнай суут председателэ Дмитрий Миронов Е. Борисовка республика баһылыгын бэлиэтин туттарда уонна саҕа Президент буолбутун туһунан иһитинэрдэ.

Бэйэ информ.

Хайдах олоһуот, ыаллар?

САҢА КАТЕР БАСТАКЫ РЕЙСЭ

Улуус баһылыга А.И. Ильин быыбардааччыларын иннигэр туруорбут накааһын, Арбын-Көбөкөн-Фрунзе нэһиликтэргэ тутталларыгар БМК катер булан биэриэх буолбутун, эрэллээхтик толордо.

Ол курдук харчытын төлөөн, Читинскэй уобаластан байыаннай чаастан саҕа БМК-ны кэспэппитин, Көбөкөн нэһилиэгин баһылыга К.Н. Ноговицын бэйэтинэн тийэн көрөн-истэн, массынаҕа тийэтэрэн, айан суолунан аҕаларбыта. Катербыт бэс ыйын 1 күнүгэр бастаагы рейсин, Көбөкөн-Маймаҕа биэрэкэргэ онорон кэллэ. Онон үс нэһилиэк олохтоохтору улуус, Көбөкөн нэһилиэгин баһылыктарыгар махталлара улахан, үөрүүлэрэ үгүс. Бу курдук эппит тылларын өрүү толороллоругар эрэнэллэр. Катерга айан улахан киһиэхэ — 100 солк, оҕо, оҕо, кырдыаҕаска — 50 солк. Катерист — И.Е. Окочешников, уопуттаах шкипер М.Г. Гоголев үлэлээн эрэллэр.

СҮТЭН ХААЛБЫТ БИРИИСТЭР

Саха чулуу уола Максим Кирович Аммосов Бүтүн Союз үрдүнэн биллэр государственнай, политической деятель төрөөбүтэ 110 сылын көрсө, икки сыллаабыта, Хатырыкка үбүлүйдээх ыһах буолан ааспыта. Ыраактан, чугастан спортсменнар тобуоруспуттара. Спорт араас көрүгүнэр оонньуулар, уус-уран самодеятельноска күрэхтэһилэр мустубут дьон көрөхсөбилин ылбыттар. Саха чулуу уолун үбүлүйдээх ыһаҕар бастаабыттарга сыаналаах бэлэхтэри олохтуур туһунан улуус баһылыгын солбуйааччыта Г.В. Гуляев нэһилиэк баһылыктарын түмэн, муннахтаан, бастаабыттарга убаһа бириэмийэ бэлэхтири этии киллэрибитин, баһылыктар бары өйөөн сөбүлээбиттэрэ.

Күрэхтэһилэр, уус-уран самодеятельность көрүүтэ түмүктэммитин кэнниттэн, кыайылаахтары наҕараадалаһын саҕаламмыта. Нэһилиэк баһылыктара тахсан дохсун ытыс доһуоһунан бэчээттээх кумаабыта убаһа наҕараадатын туттарбыттар. Олор истэригэр Көбөкөн эдэр ыччата Дьулус Сыроватскай таас көтөбүүтүгэр бастаабытын иһин Никольскай дьаһалтатын баһылыгыттан убаһа сертификатын тушпута. Дьэ, ити кэнниттэн, Көбөкөн нэһилиэгин делегациятын өрөгөйө өссө үрдээбитэ. Саха фольклорун күрэхтэһитигэр кыттан, эмиэ бастаан, Партизан нэһилиэгэ олохтообут убаһатын сертификатын ылан көбөкөттөр үөрүүлэрэ-көтүүлэрэ, сүргэлэрэ көтөбүллүбүтэ.

Хомойуох иһин, сертификаттаах убаһаларбыт, түөрт атахтаах буоланнар, күн бүгүнүгэр диэри «ситтэрэ» иликтэрэ. 2008 сылга улуус баһылыгын отчуотугар Г.В. Гуляев кэлэ сырыттаһына убаһаларын сураспыттарыгар «бу боппуруоһу, хайаатар да, быһаартаарым» диэн эрэнэрбитэ күн бүгүнүгэр диэри туола илик.

Быйыл өссө улахан үбүлүйдээх ыһахтар саҕаланан эрэллэр. Онон эмиэ албын сертификаттары туттарыахтара дуо? Эчи, сүрүн даһаны, ааттаммыт туһааннаах нэһиликтэр дьаһалтала ааттарынын түһэн биэрэллэрэ сүрэ бэрт. Икки сыл анараа өттүгэр кыайыт Дьулус Сыроватскай, Көбөкөннөөбү культура киинин фольклор матыбын толорбут кыттылаахтара бириистэрин күүтэллэр. Онуоха улуус дьаһалтатын сабыдылын кэтэһэллэр, эрэнэллэр.

Лаврентий ЖИРКОВ,
Көбөкөн

Анатолий Скрыбкин:

«ХОЛКУТУЙАР САТАММАТ!»

онгоруу сүрүн испиһегэр 5208 киһи (1234 ыал) киллэриллибиттэрин иһитиннэрэн туран, испиһеккэ олоһор сиригнэн регистрация уонна дьизэлэригэр техникэскэй паспорттара суоһунан киллэриллибэтэх өссө 1722 киһи (318 ыал) материалнай көмөнү ылыылар уустугурбутунан, көмөтө суох хаалар балаһыанньа алаахтарынан бу боппуруоһу сөптөөхтүк быһаарар наадатын, материалнай көмө субсидиятын гражданнарга камигэр төлөһөр инниттэн, эбии 19541,5 тыһ. солк. сууманы үбүлүүрү туруоруота.

Чөл түһэрии үлэлэрэ тэтимнээхтик барыларын республика туһааннаах тэрилтэтигэр түһэриллибит локальнай сметалар экспертизаланан подрядчиктарга түһэриллиитэ бытаарбыта уонна айылҕа харыстабылын өттүттэн карьертан кумаабы ылыыга көңүл бэриллэ илигэ мэхэйдээбит. Манна көмө наадатын улуус баһылыга туруоруота.

Нэһилиэк баһылыктара көмөтө сыһарылыбыт улуустар, тэрилтэлэр чөл түһэриигэ ылсан үлэлээн, көмөлөнөн эрэлэрин, гуманитарнай көмө кэлэ турарын, нэһилиэнньэҕэ анал комиссияларынан түнэтиигэ үлэ чуолкайдик ытытыла турарын, сыһарылыбыт тэрилтэ-

лэргэ махтаналларын биллэрдиһэр уонна баар кэҕкэ ыарахаттарга тохтоотулар.

Ирэ-хоро кэспэтии, быһаарсыы, кытаанах ыйыталаһыи-ирдэһии кэнниттэн, штаб мунһаҕа АВР локальнай сметаларын кэлэр нэдиэлэ банидонньигэр диэри улууска тиксэрэргэ, эбии 19541,5 тыһ. солк. суумалаах материалнай көмө субсидиятын 2-3 күнүнэн ытан эмсэҕэлээбиттэргэ тиксэрэргэ, кумаабы ылыыга көңүл иннигэ суох быһаарарга, эмсэҕэлээбит дьонго туохха олоһуран, ханнык бэрээдэктээхтик өйбүл онорууларын быһаарар циркулярнай суругу бэлэмнээн билсиигэ таһаарарга, Үөдэй балыһатын сагалыы көһөрөн тутууну быһаарарга, реестртэн уһуллубут 10 социальнай объект техникэскэй паспортун нэдиэлэ иһигэр онорон бүтэрэргэ, реестргэ кирибэтэх муниципальнай олоһор дьизэлэр киллэриллилэрин быһаарарга, Нам-Аппааны суолун үрдэтэн биэриини быһаарарга о.д.а. үлэлэри уталыппакка ыттар туһунан быһаарыылынына.

Мунһаҕы түмүктүүрүгэр СР правительствотын солб. председателэ А.Н. Скрыбкин: «Бириэмэ олус кылгас. Онон тэрээһин, хааччыы үлэлэри, үөскээбит балаһыанньаны өйдөөн, турунан, дьону түмэн, тугу да аахсыбакка, кэтэһэн олоһорго, бэйэ үбүн, матырыйаалын туһанан, син биир кэлэр харчы хайаатар да кэлиэ, үлэни ытытыаха наада. Нам улууну-гар чөл түһэрии үлэлэрин ытыты саҕаланыыта куһаҕана суох. Онон бу тэтии түһэрбэккэ, холкутуйбакка салгыы үлэни тэтимнээхтик, өссө үчүгэйдик тэринэн ыттар наада», — диэтэ.

И. ИВАНОВ

ОЛОХТОН ХААЛЫМА!

«Э сиэли» хаһыакка сибээс отделениеларынан, общественной суртатаччыларынан 2010 сыл иккис а арыгар сурутуу ытытылар.

2010 сыл иккис агарыгар сурутуу
6 ыйга — 300 солк., 3 ыйга — 150 солк.,
1 ыйга — 50 солк.
Хаһыат индексэ — 54889,
нэдиэлэҕэ иккитэ тахсар.

СУРУТУУ - 2010

Сарсын — эмчиттэр Күннэрэ!

Олох тупсан киһи олоһор орто сааһа уһаата (быстахха былдьаныны, оһоллору аахтатахха). Манна, саарбаба суох, медицина өтө улаах...

Кэли и сыллартан бэс ыйын үһүс баскыһаньыта дойдурдунан медицина эйгэтин үлэһиттэрин күнүнэн биллэр. Бу кү э олоһуран хайысхатын толору баһылаабыт, Нам улунун кылаабынай бырааһа Леонид Алексеевич Слепцову көрсөн кэпсэттим.

Леонид Алексеевич, нэһилиэнньэ уопсай туругун хайдах кэпсиэ дуо?

Ааспыт с ы л түмүгүнэн нэһилиэнньэ уопсай доруобуйатын туруга ол иннинээһи сыллары кытта тэ нии туттаахха, биллэ тубуста. Барыларга тохтоотооххо, ордук хаан баттааһына, сүрэх-тымьыр, тымныйы, ис уорган ыарыылара инники күө э сылдыбаллар. Күннөтэ улуус үрдүнэн 400-чэ ыарыһах консультациялар, көрдөрүнөр. Биир үчүгэй көрдөрүүбүт, атын регионнары кытта холоотооххо, нэһилиэнньэбэ эстественнэй үүнүү, ол эбэтэр оһо төрөөһүнэ элбэх. Сыл түмүгүнэн дьон доруобуйатын бөһөрөгөтөн былааммытын толору толорон вице-президент махтал суругунан наһараадаламмыптыт элбэһи этэр.

Нэһиликтэргэ балаһыаньы хайдахый?

Мөлтөх диир кыахпыт суох. Ол курдук улуус бары нэһиликтэрэ, бары отделлар ФАП-на, быраастарынан толору хааччыллан олоһоролор. Улуус үрдүнэн 67 үрдүк үөрэхтээх быраас, 242 орто анал үөрэх кыһаларын бүтүрбүт фельдшердэр, сиестэрэлэр, уопсайа техническэй үлэһиттэри аһан туран, 542 киһи доруобуйа харыстабылыгар үлэһиттэр. Сыллата эдэримсийи барар. Ол курдук, үлэһиттэри орто саастара 35-40 диэри. Бары үлэһир кыахтаах дьон. Былаан быһыгынан үлэһиттэри хайысхаларын күүһүрдэр, сайыннарар сылтан кылгас кэмнээх үөрэхтэргэ ытабыт.

Профилактика үлэлэрин сырдатыа дуо?

Иһитиннэрэр, биллэрэр эйгэ не үө сырдатыы, сэрэти үлэтин тиһигин быспака ытабыт. Нэһилиэнньэбэ сааһыттан, үлэһир тэрилтэлэринэн уопсай туругу көрөр диспансеризацияны ытабыт. Быйылгы сылга республикада «Доруобуйа» национальнай бырайыак чэрчитинэн, Дьокуускай куорат 5-с №-дээх поликлиника иһинэн, үс киин улуустары хаһан «Чөл олох» диэн хайысха арылынна. Сүрүн сыалынан хаһ биридии киһи бэйэ доруобуйатыгар интэриэстээх буолуутун, эһиэтинэһи сүгүүтүн ылыннарары. Бу туһунан бэс ыйын 23 күнүгэр биһиги улууспут уонна доруобуйа харыстабылын министрствота икки өрүттээх сөбүлэ түһэриэхтэрэ.

Ханнык анал программаларынан үлэ ытыгыларый?

Сүрүн программабыт «Доруобуйа харыстабыла». Манна оротуттан эмнигэр диэри бары ара а барыта хабыллар. Маны таһынан, «Вакцина профилактата», «Сэллиги утары», «Призыв иннинээһи саастаах оһолорго» о.д.а. программалары улуус мунһаһар көмүскээн былааннаах үлэ ытабыт. Сорох программаларыт көмүскэммиттэрэ эрэ-

эри, били итэ үп-харчы кыаллыбакка туар.

Эминэн хааччыллыы күүскэ ытытыллар. Сылын аайы 8-с №-дээх аптека тендергэ кыттан, субсидия ылан ыарыһахтары хааччыйар. Босхо эминэн туһа-

вэлэннэ. Манна биир күннээх хамнаспытынан, иһигэс та аһыттан үлэһиттэри оһолорун лааһырдарга ытыгы үлэлэрин тэрийдит. Нэһилиэнньэттэн уу кэлэр кэмигэр Партизан, Үөдэй, Граф-Биеэргин олохтоохторуттан 9 кырдыаһы гериатрия киһигэр путевканын ыппыптыт. Халаан кэмигэр үгүс сырларын биэрбит, чаастарын кэрэйбэккэ, дьон туһугар үлэлэбит биэлсэрдэрибитигэр сынһанар путевка биэриэхпит.

Ханнык тэрилтэни кытта ыкса ситимнээхтик үлэһигит?

Салайар аһараты таһынан, Роспотребнадзор, ФГУЗ, 8 №-дээх аптека, страховой хампааньалар, куорат балыһаларын

кытта ситиммитин быспаптыт.

Үөрэхтэрин саа бүтүрбүт эдэр кадрдары үлэһинэн хааччыйы туһунан тугу этэ эгэй?

Сүрүн үлэлэһэр сылабыт олохтоох дьону, ыччаты үлэһэ ылыы. Онон сыллата үөрэхтэрин бүтүрбүт дьо о үлэ миэстэтин таһаарабыт. Былырыын 6 фельдшер үөрэхтээх кадрдар кэлбиттэрин учаастактарынан тарҕатан үлэлэтэ сылдыабыт. Кинилэр бэрт таһаарылаахтык, эһиэтинэстээхтик кыһаллан үлэһиллэр, онон эрэлбит улахан.

Быйыл 3 үрдүк үөрэхтээх бырааһы, 6 орто анал үөрэхтээх персонал кэтэһэбит. Дьэинэн-уотунан хааччыйы, хомойуох иһин, улуус киһигэр кыаллыбат. Нэһиликтэр баһылыктара саа үлэһиттэри олохсатар сылтан туох кыалларынан кыһаллаллар. Холобур, былырыын Түбэ нэһилиэгин баһылыгы К.К. Федоровы кытта ыкса үлэлэһэн икки саа үлэһиккэ дьэ тутан биэрбиппит. Быйылгы сылга Модут нэһилиэгин баһылыга В.В. Осипов бу үтүө холобуру олоххо киллэриэхтээх. Онон бииргэ үлэлэһэр баһылыктарытыгар махталбыт му ура суох.

Леонид Алексеевич, эһиги эһиэтинэстээх, түбүктээх салайар үлэһитигэр үгүс ситиһилэри баһарабыт уонна буолаары туар анал кү үтүнэн улус бары медиктэрин эвэрдэлибит!

Кэпсэттэ М. САВВИНОВА

Л.А. СЛЕПЦОВ: «ДОРУОБУЙА БӨБӨРГҮҮРҮН БУКА БАРЫ СИТИҤИЭХПИТ»

(Интервью)

PDF Compressor Free Version

Мин маньык этиилээхпин ХАЛААН УУТА: ХАЙДАХ ДЬАҤАНЫАХХА?

Бам ыйын 26 күнүгэр Ил Түмөнгө правительство иһитиннэри-тэ суустаах министрстволар сыһа информацияны биэриилэри-тэн сэттэрэн, мин санаабар, алҕастардаах буолла. Ол курдук:

1. Өлүөнэ эбэ уутун суола (русло) уонна диригэ сылын аайы уларыы туар.

2. Павловскайынан икки төгүллээн гаас турбатын түһэригэ траншея хаһылыгытын түмүгэр, кумах уонна атын буор чөмөхтөнөн уу аннынан эбэни быһа бөүөлүүр томтор үөскээтэ. Маньаха эбии кумах тибиллэн бэйэтэ быһыт курдук буолан, онон көмүөл мууһа анныллан хаһан да ууга барбат Мэңгэ-Хангалас уонна Хангалас улуустара улаханньык эмсэһэлээтилэр. Маньаха густаах министрстволар уонна ведомстволар быһааччы буруйдаахтар.

Дьин иһигэр гаас турбатын уу аннынан тардыыга бырайыакка уонна сметада маньык быһыты суох онорууга анал үп көрүллэн, земснарядтары туруоран үлэ ытытылаахтаах этэ.

Мин 1954 сыллаахха саас 7-с кылааһы бүтэрэн баран «Водопуть» диэн тэрилтээ «Гребец-матрос» диэн ааттанан бромвахтаны соһоранньар Л-6 диэн киһинэ мотуорунан барар тыһыны бытан сайылаабытым. Марха өрүһүнэн, «Маай» колхозка диэри алта буолан өрүс диригин кэмнээн бэлиэ бөһөнү туруорбуппут. Кэлин өйдөөтөххө, алмаас хостоһунугар бэлэмнэни кэмэ эбит. Оттон «Водопуть» диэн тэрилтэ өрүстөр аайы үлэһир быһылааһа.

1965 с. Мэңгэ-Хангаласка коммунальнай хаһаайыстыбага үлэһи сылдыан минжилкомхоз нөһүө сылын аайы халаан содулларын туоратыыга, өрүһү диригэтэр земснарядтары үлэлэтигэр 3-түү мөл солк көрүллэрин билбитим. Бу үбү Совмин үлэлэрэрэ, ол аата «Водопуть» үбүлэнэр источнига буолуохтаах.

Сааһырбыт дьон бары өйдүүлэрэ буолуо, Суотту-Кангалаас, Нам Үөдэһин таһынан, Нам Хатырыгынан аннынан сайыны быһа земснарядтар үлэһиллэрэ. Мин чопчу этиим диэн, эбэ сүннүн уонна диригин онорууга урукку туһалаах практиканы эргитэн «Водопуть» тэрилтэ үлэтин тилиннэриэххэ, сөргүтүөххэ.

Дьон эрйэдэнэрин учуоттаан былыргыттан олоһор сирдэри-тэн көһөрбөккө үүнүүлэх сирдэри-тэн саас аайы ууга суурайы-мыахха, хара буорга типтэри-миэххэ.

В.Н. РОМАНОВ, үлэ ветерана, Нам сэл.

Халаан — 2010

КӨМӨӨ, ӨНӨӨ ҮЛСАР

Бу күнүгэр Ленскэй нэһиликтэ «Якутскэнерго» киин электрческэй ситим кылаабынай инженерин солбуйааччы А.А. Нестеров кэлэн барда.

Халаантэн эмсэһэлээбит республика бары улуустарын нэһиликтэригэр СР президенин ыйааһынан улахан тэрилтэлэр, промышленнай улуустар көмөлөһөр соруктаах сыһаарыллыбыттар. 40-ча бырыһын эмсэһэлээбит Ленскэй нэһиликтэ «Якутскэнерго» тэрилтэ көмөлөһөр. Республикатаағы уот ситимин үлэһиттэрэ иккис сыры-ыларын улахан дьонго, оһолорго кыһынны таһас-сап, орон таһаа аһалыттар. Маны таһынан уулусса уотугар матырыһаальынан көмөлөһө. Былаан быһыгытын Ленин, Ст. Платонов, Базовай, Чернышевскай, Аммосов уулуссаларга уот холбуур сорук туар.

Тэрилтэ көмөтө, өнөтө манан эрэ бүһпэт. Сэлиэннэһит туттар, аһыр уутун баһар икки сиригэр уотун линияларга халаан уутуттан эмсэһэлээн туһаларыттан тахсыбыттар. Маньаха бу ыарахан балаһыаньаны уот ситимин тэрилтэтэ чопчэтэргэ ылыста. Бэс ыйын баттаһа линияны уларытан, саһардан танган, холбоон биэри-өхтэрэ. Бэлиэтээн эттэххэ, халаан уута киин сэлиэннэһитигэр 307 олбуору суурайда, 700-кэ киһини эмсэһэлээтэ. Ону туоратарга, бил-лингитэ, күүстээх үлэ барар.

Л. УВАРОВСКАЯ

АБЫАХ ТЫЛ МИННЫГЭС

Бэс ыйа биһиэхэ, сахаларга, ыһаах ыйа. Оноуоха сайын кэлбитин уруйдуур бырааһын-ньыкпытыгар саамай кэтэһи-лээх, күүтүүлэх түгэниэн бөһөстөр күрэхтэһиллэрэ буолар. Быйыл биһиги улууспут быһпаһастар былчыһнаах бөһө-тада уолаһтара улахан түһүлгэ-лэртэ бараары бэлэмнэнэллэр.

Ол курдук Горнайга ытытыллар республикатаағы Олонхо ыһааһын чэрчитинэн, спортсменнарбыт спортинга, ох саада, сүүрүүгэ, хаһсабайга, мас тардыһытыгар, силовоу экстримгэ кытыахтара. Туймаада ыһааһын Дьыгын оонньууларыгар бу оонньуулар икки төгүллэх призера Борис Сивцев, Манчаары оонньууларын үһүс призера Александр Тимофеев, «Хоро уола -2009» күрэхтэһи иккис призера Алексей Кутуков кытыахтара. Маны сэргэ Александр, Алексей Уус-Алдаһна ытытыллар Гос. дума депутаты М.И. Эверстов дьэ кэргэнэ тэри-рийэр «Хоро уола — 2010» күрэхтэһиигэ күүстэрин холо-һо барыахтара.

Л. УВАРОВСКАЯ

Сокуону билиэххэ, тутуһуохха уонна туһаныахха КЫРДЫК КЫАЙДА

Үс сыл устата Нам улуунун прокуратурата биһиги оһуолабыт учууталын, педагогическай үлэ ветеранын, СР үөрэһиритин туй-гунун, «Учууталлар учууталларын», «XXI үйэ учуутала» бэлиэлэр хаһаайыһынан, СР президенин 2007 сыллаах Гранын кыайы-лааһын Санникова Фекла Афанасьевнаны сыһыта төрүөккэ оло-һуран РФ ХК 11 ыст. 4 ч. (умышленное убийство) убайын Шеста-ков П.А. чаанньыгынан оһсон өлөр турукка киллэрибит диэн бу-руйга тардыыта.

Дьаалааны Эдигээн оройонун суута бу сыллар тухары бары өрүттэрин көрөн, ырытан баран, «маньык дьайыы оһоһуллубатах, оһоһуллар төрүөтэ да суох эбит» диэн, буруй суоһунан, Фекла Афанасьевнаны быһыһыр биригэбэр таһаарыта. Онон сөбүлэ-спэктэ, Нам оройонун прокуратурата республика Үрдүкү суут-гар кассационнай представление түһэрибит.

Бам ыйын 27 күнүгэр 2010 с. Саха республикатын Үрдүкү суут-гун холубунай дьаалаһарга судейнай коллегиятын кассационнай инстанциятын суутун мунһаһа буолла.

Манна Санникова Ф.А. буруйа суоһунан тахсыбыт быһыһыр биригэбэри утарар Нам оройонун прокуратуратын кассационнай представлениега көрүлүннэ. Сүннүнэн бу представлениеда дьа-ланы «быһыһы» саһааннар, силиэстийэ сыһа барбыт, онон проку-ратурага төһүннэрин диэн туруорса саһаатылар.

Үрдүкү суут дьаалааны сүннүнэн истэн, ырытан баран, ман-ньык быһаарыы таһаарда: «Эдигээн оройонун суутунан тахсыбыт быһыһыр биригэбэри оннунан хаалларарга, Нам оройонун про-куратуратын кассационнай представлениегыгар аккаастыырга».

Онон бу үс сылтан лаһпа тахсыбыт кэмгэ биһиги коллегабыт үтүө аатын-суолун алдыаппыт хара балыыр икки суутунан быһаа-рыллан, Фекла Афанасьевна буруйа суоһа даһаастанна, быһыһыр биригэбэр күүһүгэр кирирдэ. «Олоххо кырдык кыайар эбит» диэн түмүккэ кэлбит.

Убаастабыллаах Фекла Афанасьевна аата-суола реабилитаци-ляаммытын ис сүрэхтэн эвэрдэлибит, баһарабыт кытаанах до-руобуйаны, үлэһэр ситиһилэри, дьэ кэргэнгэр дьолу.

Нам 2 №-дээх орто оһуолатын коллектива

Мин манньк этилээхпин

СУОРУМНЬУ – БУ ОЛОРУТТЭЭНИН

Дьизэ кэргэнтэн садаланар сир үрдүгэр — олох. Олох — киһи үрдүк анала. Киһи кэргэн тахсан, дьизэ-уот төринэн, удьуору ууһатан нус-бааччы айылдааттан бэриллибит олоҕу дьолунаахтык уонна толору дьоллоохтук олорууга буолар.

Хомойуох иһин, бэйэтин төрүт аналтын толорбокко, соҕотохсуйа сылдыар киһи үгүс. Ол быһыгар аңардарын өлөр өлүү былдыаан соҕотосуйбут да суох буолбатах. Олинниттэн, былыр-былыргыттан суорумньунан холбооттуур, ыал оҥортоон дьону дьолдуур үгэс баара үтүө эрүттээбэ.

Суорумньу — саха норуота бэйэтин омул быһыытынан инники кэскилин быһаарыныгыгар үйэлэргэ мунньуммут, олох муударайыгар олоҕурбут үтүө үгэһэ. Саха республикатын президентин дьизэ кэргэн уонна оҕо аймах дьыалатыгар комитетин председателэ А.Е. Сергучев дьизэ кэргэни тэрийии — государственная политика, «Суорумньу» кулууптар киниэхэ төһүү күүс буолаллар дьин өрүү этэр.

Кинилэр үлэлэрин үтүө түмүктэрин туһунан хаһыаттартан, сурунааллартан аабыахха сөп.

Суорумньу үлэтигэр биір мөһэй буолар өрүтү ахтан ааһыахпын баарабын. Бу, элбэх киһи бьстах санааттан мунчаарар боппуруоһа буолуо дии саныбын. Оҕолоро улааппыт, сааһырыт дьон соҕотохсуйуулар, дууһалара кыланьыта да диэтэхпинэ омун буолбата буолуо. Улааппыт, ыал буолбут оҕолор, үксүн соҕотох хаалбыт аҕаларга сыһыаннара кытаатара, кинини өйдөөбөт буолуулар, сааһырыт аҕаны, эһэни соҕотохсуйууга тиэрдэр дии саныбын.

«Өлбүтү кытта өлбүт суох» дьин уос номоҕо баар. Сааһырыт дьон санаа атастаһан, сүбэлэһэн аргыйы наллаан, сэлэргэһэ-сэлэргэһэ итии чэй иһэр үгэстээхтэр, иккине батысыһа сылдьан ону-маны үлэлээн, хомуу-имийэ сылдыааччылар. Эдэр дьон кырдыаҕаһы кытта өрүү биіргэ сэлэх, чэй иһэ сылдыбаттар, кистэл буолбатах, ыйыт-тахтарына сорохтор кыһыран

да биіриэхтэрэ.

Сааһыра барбыт оҕдооболор олохторо хара күлүктэммэккэ, салданан, олоххо дьулуурдара үлэһирэн, олохторо «аргыстаах» буолан оҕолоругар, сиэннэригэр көмөлөһөн үйэлэрэ уһуура хас биірдии оҕо сорууга буолуохтаах. Ийэ өллө да олоҕун бүтүөхтээх, аҕа өллө да, эргэ баран олоххун салбаама диір өйдөбүл букатын хаалара наада. Манньк түбэлтэлэр, алҕастар, мин да аймахтар-быттан, билэр дьоннорбуттан тахсыталырын иһин, ыччаты өйдөөтөр ханнык диэн бу суруйдум.

Сир үрдүгэр тыһыннаах хаалбыт киһи доҕордооҕо, олоххо «аргыстааҕа» үйэтин эрэ уһатыа. Онон ыччаттар өйдөөг, ийэбит эбэтэр аҕабыт соҕотох дууһатын ханыһылаан, үйэтин уһатарга, хайалара эмэ ситэ олоҕботох олоҕун салгырыгар, сиэн дьин дьонноругар эһэ, эбэ дэтэр дьолун билэн уһун үйэлэнэллэригэр күүс-көмө буолун! Олохторун дьолунан толорорго кыһанын! Онуоха «Суорумньу» кулууптара да үтүө сүбэһит буолуохтара.

Ааҕааччылар, бу боппуруоска санаабыт хайдаҕый?

Т. НИКОЛЬСКАЯ,
Никольская

Нам орто оскуолатын бүтэрбиһит быйыл 40 сылын туолар. Төрөөбүт оскуолабыт боруогустан 1970 сыллаахха олох киэн суолугар үктэмипит, бэлиэр, ыраата охсубут. Сыллар — хонуктар. Билигин санаатахпына, оҕо саас кэмнэрэ күндүлэр да эбит. Биіргэ үөрэммит оҕолорум, истин дьүөгэлэрим, оскуолатааҕы сылларым өйбөр-санаабар умнуллубаттыи инмиттэр. Мин оскуолабын бүтэрэн, үлэһит үрдүк аатын сүгэн баран, Дьокуускайга, хоту улууска олоро сылдыбытым. Билигин Ханалас улуһун Өктөмүгэр олохсуйан олорбун.

Быйылгы халаан уута биһиги дьизэ кэргэммитин эмиэ тумнубата. Дьизэбит Өлүөнэ эбэ бортуокатын биіэрэр турар. Балай да үрдүк сир этэ даҕаны, сыл айы биіэрэгэ сиһинэн түһэ турар. 1998 уонна 2001 сс. халаан уута дьизэбитин ылбатаҕа эрээри, биіэрэккэ диэри халыйан таһаран ыксата сылдыбыта.

Оттон быйыл саас дьизэбитин уу хабайар хаба ортогунан оҕуста. Өктөмгө аймахтарбыт суох буолан, дьизэ кэргэмминэн, алтыан, «Өлүөнэ кыраайа» форум дьизэтигэр эвакуацияламмыпыт. Нэдиэлэ буолан баран, оскуола интернатыгар көспүппүт. Гуманитарнай көмө көрүллүбэтэ. Улахан уолум дьизэ маһа бэлэмнэммитэ ууга устан барда. Онуоха, мас туох да докумуона суох буолан, ханнык да көмө оҥоһуллубат эбит. Бу уолуйбут, өмүттүбүт ыксаллаах кэммэр көмөбө оскуолаҕа биіргэ үөрэммит кыргыттарым кэлбиттэрэ.

БИІР ДЬИЭ КЭРГЭН КУРДУК

Быйыл Намга улахан алдыа-тыһылаах, ороскуоттаах уу кэлэн барда. Биһиги Бартыһааммыт 100% ууга баран ыал дьизэтэ, мала-сала уу содулугар алдыанна, ыал барыта ороскуот бөҕөбө тэбиллинэ. Сорох уу аҕыс ыйы быһа эрэйинэн иитэн, сылаас хотонго кыстатан таһаарыт сөһүлэригэр тыһытарын соттон хааллылар. Киһи эрэ хараастар дьыалата. Уу түһэн аны билигин наар куурдунар, суунар-тараанар, хомунар үлэгэ буолла. Сайыны быһа куурдунарбыт, дьизэбитин оҥосторбут буолуо.

Өбүгэлэрибит «Күн киһитэ көмүскэс, айыы киһитэ аһыныгас» дьин өс хоһоонноругар этилэрин курдук, төһө кыах баарынан бэйэ-бэйэбитигэр көмөлөсүһэн, өйөһөн киһи буолар буоллубут. Онтон үрдүкү салалтабыт хас биірдии эмсэҕэлэбит ыалга 25-тии тыһ. солк., биірдии киһи айыы 5-тии тыһ. солк. анаабыта санаабытын көтөҕөр. Улууспут дьонго үксэ манньк кыһалдалаах олоҕдоҕо, онон үгүһү дьойдохтообокко, аадырыстаах махтал тылларын этэбит.

Айыы киһитэ аһыныгас дьин тыллары Бартыһаан олохтоохторугар Марфа Васильевна, Каин Прокопьевич Оконешниковтарга аһыбыт. Биһиги, уонтан тахса киһи, бу алдыархайдаах кэмгэ кинилэр сылаас дьизэлэригэр,

ичигэс хоийдоругар 4-5 хонукка олордубут. Ол ыксаллаах түүн сорохторбут тугу да ылбакка, турар бэйэбит эрэ тыһыммытын тэскилэтэн кинилэргэ, трасса нөнүө, куопшуппун.

Сорохтор ынахтарын, ныр-рэйдэрин, сибииннэлэрин, кууруссаларын, ыттарын ууттан күрэтэн аҕалыттар этэ. Дьэ, онон ыттын-кустуун, хаамар-дьын-хаампаттын, 73 саастаах кырдыаҕаһыгар тийэ эвакуацияланан олордубут. Биір кырдыаҕаспыт ууга түһэн тыһыннан 1 Хомустаахха балыһаҕа барбыта. Дьизэ сылааһа, кураанаҕа, утуулар танас-сап, сытар сир, дьыбаан дэлэйэ биһигини абырата. Элбэх киһи астанара, күөстэнэрэ да эрэйдээх.

Таһырдыа кутаа оттон чэй өрүнэн, күөстэнэн аһаабыппыт. Манна биһигини барыбытын итии чэйинэн хааччыйыт Николай Николаевич Ивановка (Кола), аспытына астаан, иһиппитин сууян-тараан аһаппыт Устинова Любовь Васильевнага эмиэ улахан махталытын тиэрдэбит. Бары иллээхтик, биір көхтөөх дьизэ кэргэн буолан олордубут. Арай уот ситимэ быстан хаалан уота, төлөпүөнө суох олордубут уонна абыраллаах гаас бу өттүгэр олох да киірэ илик буолан эрэйдэннибит.

Оконешниковтар хас нэһи-

Киһи — киһиэхэ ДЬҮӨГЭЛЭРИМ ҮТҮӨ БЫҢЫЛАРА

Мин соҕотох буолбатах, өйүүр дьонноох эбиһип дьин уоскуйа быһыытыбытым. Кинилэр: Бушмагина (Кривошапкина) Галина, Гуляева (Чумаевская) Муза, Огорокова (Пестрякова) Аита, Иванова (Дураева) Надя. Кыргызтарым ыарахан балаһыаньага түбэспиппин ис сүрэхтэринэн ылынан көмөбө кэлбиттэригэр, санаам көтөүллэн, ыарахан балаһыаньаа чэпчиіргэ дьылы буолбута. Үтүө, амарах санаалаах дьүөгэлэрим аламаҕай, сайаҕас быһыыларын үрдүктүк сыаналыбын. Кинилэр миігин өйөөбүттэрин таһынан, ууттан эмсэҕэлэбит аймахтарыгар, биір дойдубулаахтарыгар көмөлөстөхтөрө...

Онон, түгэнинэн туһанан, хаһыат нөнүө кыргыттарбар барҕа махтал тылларын этэбин. Эһиги бары оҕо саастан силеһ тардарытын дакаастаатыгыт, оскуолатааҕы истин сыһыан ханнык да түгэнгэ умнуллубатын көрдөрдүгүт. Эһиэхэ уонна чугас дьон-туугар доруобуйаны баарабын, үтүөбүт уон оччонон төлөннүн!

Наталья Гаврильевна ПЕТРОВА (ВИНОКУРОВА),
СР үөрэҕиригин туйгуна, Өктөм, Ханалас улууһа

лиэк мунһаҕын ахсын туруорсар туруорсуулар — кинилэргэ гаас киіриитэ. Дэриэбинэ ГРП-тан утах тардыллан түргэник гаас киіригэр, кыһалдалара быһаарылларыгар баҕарабыт.

Ытыктабыллаах Марфа Васильевна, Каин Прокопьевич, эһиэхэ махтанан сиргэ тийэ бокуюоннуубут уонна манньк үтүө тыллары аһыбыт:

Аччыктаабыты аһаттыгыт, Тонмуту ириэрдигит, Быстыбыты салҕаатыгыт.

Сыһынан сылгылаах, Хонунан ынастаах, Эйэс майгылаах, Аһыныгас сүрэхтээх, Үчүгэй ыал аатын ылыгыт! Дьоллоохтук олорун! Уһун үйгү олохтонун! Алаас сыһыы саҕа Айхал аргыстаатын, Улуу толоон саҕа Уруй батыстын!

Махталы кытта М.М. Жиркова, М.И. Сыромятникова, М.Р. Кудрина, Р.Е. Охлопова, М.В. Устинова, А.Е. Садовникова, Н.Н. Иванов, Т.А. Иванова, В.И. Соловьева, П.П. Соловьев, Д.В. Оконешников

Сокуону билиэххэ, тутуһуохха уонна туһаныахха! БААРЫ СУОХ ОҢОРУУ — СУДУРГУ СУОЛ

(ПАЙЩИКТААХ УПОЛНОМОЧЕННАЙДАРЫН УОПСАЙ МУННАХТАРЫН УУРААҒА ТУОЛУОХТААХ)

Нам улуһун олохтоохторун — пайщиктаахтары таас остолобуой үлэгэ киіриэҕиттэн кинилэри общественной аһылык өнөтүнэн хааччыйы биллэрдик лаппа тупсарыллыбыта. Ааспыт олох араас моһоллоро олуйан, туруга мөлтөөн урукку Намнааҕы улуспо «Илгэ» потребобщество уларытыллыбыта. Бу потребобщество финансовой өттүнэн мөлтөөн 2008 сылтан бу обществоны сагалыы уларытан тэрийэр үлэлэр саҕаламмытара. 2009 с. атырдьах ыйын 12 күнүттэн «Илгэ» потребобществоны кэтээн көрүү процедурата саҕаламмыта. Бу кэмгэ бу общество пайщиктарын ахсаана 2500-тэн тахса киһи этэ. Онтон 2009 с. ахсынны ыйын 14 күнүттэн Саха республикатын Арбитражной Суутун уурааҕынан конкурснай производство үлэгэ саҕаламмыта.

«Илгэ» ПО бу ыйылыбыт кэмнэргэ конкурснай производство управляючайынан Данилов Василий Трифионович үлэлэбитэ. Үлэгэ мөлтөөбүт «Илгэ» ПО үлэтигэр көмө-сэргэхситии, бу общество салгыы үлэлиир буоларыгар сөптөөх усулуобуйаны тэрийэрин оннугар, киһи туох баар баайын-дуолун атыһылыр эрэ суолга турунан пайщиктаах уполномоченнайдар уопсай мунһахтарын уурааҕын быһыытынан, улууска потребкооперацияны эспэт суолтан, «Илгэ» ПО баайын-дуолун сана тэриллибит «Байдам» ПО-ға, ООО «Сайдам» дьин тэрилтэлэргэ быһааччы биіэрэр туһунан уураахтаммыта.

2008 с. алтынны 29 күнүгэр буолбут пайщиктаах уполномоченнайдарын уопсай мунһахтарын уураахтарынан, пайщиктаахтар бас билиилэрин быһыытынан «Сандалы» остолобуой таас дьизэтэ технологической оборудованиеларынан «Байдам» ПО-ға бэриллиэхтээх этэ. Ону баара сэтинны 5 күнүгэр Намнааҕы судебнай приставтар сулууспаларынан «Илгэ» ПО имуществотын атын тэрилтэлэргэ биіэрэрин хааччактаабыта. Инньэ гынан, остолобуой дьизэтэ Регистрационной Палатанан «Илгэ» ПО-тан бэриллиитэ регистрацияламмакка хаалбыта. Объектарынан үлэли сылдыр дьоннор, объекттар үксүлэрэ «Байдам» ПО-ға акт быһыытынан көһөрүллүбүттэрэ. Конкурснай производство олоххо киіриитинэн судебнай приставтарынан бобуллубут объекттар салгыы үөһэ ыйылыбыт мунһах уурааҕын быһыытынан «Байдам» ПО-ға бэриллиэхтээх этилэрэ.

Тохсунньу 1 күнүнээҕи туругунан «Илгэ», «Байдам» потребобществоларга 2450 кэрингэ пайщиктаах учуокка турар. Ону баара өйдөнөр балаһыаньаны кэһэн туран, конкурснай управляючай Данилов В.Т. аукцион ытан «Сандалы» остолобуой дьизэтин оборудованиетын олоҕу чааһынай киһиэхэ Балсуков Г.К.-ка атыһылаабыт. Бу остолобуой чааһынай киһиэхэ атыһыламмыта олоххо киір-дэҕинэ, улуус нэһилиэнньэтин общепит өнөтүнэн туһаныта суох буолар. Остолобуой үлэһиттэрэ үлэгэ суох хаалаллар, потребобщество пайщиктаахтары имуществота суох буолаллар.

Дьингинэн, бу буолан ааспыт аукцион буолуон иннинэ аукциону ытыгы туһунан кредитордар мунһахтарыгар кредитордар куластааһыннарынан Данилов В.Т. конкурснай управляючай быһыытынан туоратыллыбыта, ол үрдүнэн Данилов В.Т. аукциону ыһпыта.

Түмүктээн эттэххэ, ытыһыллыбыт аукцион буолуо суохтааҕа буолбут — бүппүт курдук оҥоһуллубутун биһиги «Байдам», «Илгэ» ПО потребобществолар пайщиктаахтары олоҕо суоһунан ааҕабыт уонна пайщиктаах уполномоченнайдар ылыммыт уураахтары быһыытынан, «Сандалы» остолобуой дьизэт-уота, араас технологической оборудованиета «Байдам» ПО-ға бэриллэрин модьуйабыт.

«Байдам» потребительской общество коллектива

Редакцияттан: Урут сэбиэскэй кэмнэргэ «Райпо» дьин ааттанар эргингэ монополия «субу эһиннэ, сити эһиннэ» дьин иһиллибит ыраатта. Кэлин тутуу былдыһан «Байдам», «Сайдам» о.д.а. дьоҕус структураларга бытарыан өрүһүнүөхчэ буолан испитэ. Ол туһунан быллырын «Сандалы» остолобуой сэбиэдиссэйэ Н.Н. Тимофеева улуус хаһыатыгар интервьюгунан билсибиккит.

Бу саҕаламмыт хаһаайыстыбаннай мөккүөргэ ким кырдыктааһын, биллэн турар, арбитражной суут нөнүө быһаарсыантара. Оттон биһиги «Бэчээт туһунан» федеральной сокуонга олоҕуран бу мөккүөр иккис өрүтэ хоруйдаһарыгар кыах биіэрэгэ бэлэммит.

Хаачыйы айгэтигэр
**ҮЛЭЛИИРГЭ
ҮӨРӨННӨЛӨР**

Ааспыт нэдиэлэҕэ дьэ кэргэн отделын, дьарыктаах буолуу киин, инбэлииттэр түмсүүлэрин мэкитиэтинэн, бэйэ дьыалатын тэриниэн бадалаахтарга үс күннээх үөрэх буолан ааста.

Предприимательская дьыала саҕахтарын, сүүрбэ биэс истэ-эчигэ улуустаагы бизнес киин директора Л.П. Попова кэпсээтэ. Нэһилиэнньэ өнгө ханнык көрүнгэр күүскэ наадыарыттан саҕалаан, матыһып, сыал, туруоруммут соругу ситиһии, түмүк таһаарынар ньымалары холбоон маркетинг өйдөбүлүн быһаарда. Манна барытыгар сүбэ-ама кыбыттан, кэпсиир тематын ситэрэн-хоторон биэрдэ.

Холобура, дьыалан үс сыл иһигэр эргириин ылан барбатагына, тохтотон, эбэтэр хайысхатын уларытарын наада. Сыана араастарын кэпсэтэллэригэр, бэйэбит улуус-пут иһинээҕи атыһыны-кутууну ырыттылар. Ол курдук сыана элитнэй, орто уонна норуодунай диэннэргэ араас эбит буоллаҕына, истээчилэр быһааралларынан, улууспутугар элитнэй ончу суох. Үксэ норуодунай сыана баһыйар, оттон орто биэр эмит маҕаһынҥа баар эбит. Бу кэрчиктэн истээчилэр сыана араастаһыта элбэҕи быһаарарын, атыһылааччылар мындыр, уһуну-киэни ырыгалаан көрөр психологтар буолалларын, буолуохтаахтарын биллилэр.

Салгыы менеджер диэн кимин быһаардылар. Биһиги тылбытынан кини – управляющая. Ол эбэтэр бэйэ дьыалатын арынааччылар бары менеджер хаачыстыбатын толору баһылаахтаахтар. Маны сэргэ бу кэрчиккэ хонтуруол тула кэпсэтиллэр. Өкөтүн тэрийиэн баран хонтуруоллаабат буоллаххына, дьыалан ыһылларын биллилэр. Итиэннэ идэтибит туруктара өрүү ыксала суох наадалаах буолуохтааҕын иһиттилэр, «Время — деньги» диэн өс хоһоону туһалларын умнубаттарыгар баҕа санаа сиэринэн этилиннэ.

Бу курдук Людмила Петровна бэйэтин оҕуутугар, билиитигэр олобуран саҕа саҕалааччыларга олус наадалаах лекцияны аахта. Үөрэх тылларыгар усулуобуйага суох кыараҕас, итии хоһу интэриэһинэй кэпсээнинэн биллэрбэтэ. Сүүрбэ биэс истээччи, хардаһын, бэйэ дьыалатын тэриниэн санаатыгар уурбут буолан, болдойон иһиттэ, кэпсэтиигэ көхтөөхтүк кыттан, араас мунаарар ыйытыгыгар хоруй ылла. Кинилэр: улуус араас нэһиликтэриттэн үлэтэ суох софотох ийэлэр, пенсионеркалар, элбэх оҕолоох ийэлэр, инбэлиит дьахталлар. Олортон культуролог идэлээх эрээри, билигин үлэтэ суох олоһор Анна семинары олус сөбүлээбитин эттэ. Дьону кытта алтын, кинилэр санааларын истэн сэргэхсийбит. Аан бастаан бэйэ дьыалатын тэринээчилэргэ өйөбүл, элбэх көмө баарын билбит. Оттон Хатырыктан пенсионерка А.В. Соропова оҕолоругар, аймахтарыгар күүс-көмө буолаары бэйэ дьыалатын тэриниэн баҕарарын туһунан санаатын үлэһиннэ. Билигин табыгастаах кыах арааһа бар буолбутун, үлэлииргэ, сайдарга үчүгү кэм кэлэн эрэрин эттэ. Нэһиликтиттэн «Карина» маҕаһын хаһаайына-арын холобуру быһыытын кэпсээтэ. Кинилэр табаары олохтоохтор бадаларынан аҕалан, удамыр сыанага атыһылылар эбит. Кэрэхсэбиллээҕэ, арыгынан, пиибэни эргиммэттэр. Үлэтэ суох эдэр дьону түмэ тардан үлэлэтэллэр, хамнастыыллар. Онон тыа сиригэр бэйэ дьыалатын тэриниэн, дьон туһугар үлэлиир, атахтарыгар турбут урбаанныттарынан кинилэри ааттыахха сөп диир.

Л. УВАРОВСКАЯ

Сүгэ кыайбатаҕын сүбэ кыайар

ЫЛСАРГА УОЛДЬАСПЫТ

Бу күннэргэ «Сүөһүнү ууһатыы хаачыстыбыйнаах көрдөрүүлэри тупсарыыга уонна нэһиликтэргэ ынахтары уонна бургунастара искусственнайдык сизмэлээһини тэрээһиннээхтик ытыһыга» аһамыт сүбэ муньах буолан ааста. Манна нэһиликтэр баһылыктара, тыа хаһаайыстыбатын специалистара, техник-осеменатордара, ветуправление специалистара у.д.а. кытынылар. Иһитиннэриини «Сахаплемхолбоук» ААО специалиһа М.В. Жиркова онордо.

Кини иһитиннэриитинэн ыам ыйын 1 күнүнээҕи туругунан 597 ньиэрэйдэ ыһыллыбыт. Ааспыт 2009 с. бу күнүгэ 3261 төрүөх кэлбит буоллаҕына, быйыл 2664 ньиэрэйдэ төрөөбүт. Төрүөх ситэ ыһыллыбатаҕа иһитиннэрииттэн да, кэпсэтиилэртэн да иһиттэххэ араас эбит.

Быйыл 2664 ынах төрөөбүтүтүнэн 573 эрэ сизмэлэммит, онон сизмэлэниэхтээх, буоһа тыһылаахтаах төбө 21% эрэ хабыллыбыт. Үгүс нэһиликтэргэ искусствонай сизмэлээһин пууннара суохтар, өйдөтөр биллэрэр үлэ мөлхөтүк ытыһыллар. Улуус үрдүнэн баара эрэ сааһын сиппит 17 атыһып оҕус баар да племенной хаачыстыбалара мөлхөт. Хаһаайыстыбалар үп-харчы кырыымчыгыттан ырахан сыаналаах племенной оҕуһу атыһылаһан туһамматтар. Биллэн турар, племенной оҕуһу көрүү-харайыы, зоотехническай ирдэбилгэ сөп түбэхэр гына тэриннэххэ, олус түбүктээх, ороскуоттаах, искусственнайдык сизмэлиирдээҕэр. Сүөһү иһитигэр төһө да көдүүстээҕэ көтөн турдар, искусственнай сизмэлээһининэн баара-суоҕа буоһуур саастаах сүөһү 39%-на эрэ хабыллар олус намтыах.

Ааспыт сылга 2867 ынах сизмэлэммиттэн, 1901 төбө буоһа-тыллыбыт, эбэтэр 66%-на. Көрдөрүү намтыаһын биричиинэтэ араас: техник-осеменатордар тийибэттэрэ, сүөһү тургута мөлхөтө, сизмэлииргэ сөптөөх усулуобуйа суоҕа, аттамматха атыһып борооскулар, кунанчыктар ууламмыттары хатылаан куоттарыылара. Ол да үрдүнэн сүөһүлээх ыаллар, хаһаайыстыбалар, аттатыы харчылааһын иһин, борооскулары аттаппат түгэннэрэ баар эбит. Ол төрүөх ситэ ыһыллыбатыгар тийэр. II Хомуустаахха, Искраҕа, Маймаҕа, Фрунзеҕа техник-осеменатордар суохтарынан, икки бүтэһик нэһиликтэргэ үлэлиэхтээх дьон аһаастаммыттарынан, искусственнай сизмэлээһин олох барбатах.

Муньах кыттылаахтара сүөһүнү ууһатыыга, искусственнай сизмэлээһини тэрийиигэ олохтоохтук ылсан, санааны түмэн үлэлииргэ, техник-осеменатордар үлэлэригэр көмөлөөбөргө, хонтуруолу күүһүрдэргэ, искусственнай пууннары туттарыга үлэлэһэргэ, баар ыраахаттары өссө диригиник ырытан, үөрэтэн сөптөөх быһаарылары ылынарга диэн биир санааҕа кэллилэр.

И. ИВАНОВ

(Интервью)

Биһиги улууспутугар СӨ туһунан киинэ докумуоннары түмэр-харайар национальной государственной тэрилтэ (Госкинохранилище) дириэктэрэ Владимир Спиридонович Андреев туттаах үлэһиттэрин кытта кэлэн барда. Халаан содулун туоратарга көмө быһыытын тэрилтэ үлэһиттэрэ хомуйбут малларын олохтоох штабка аҕалан туттардылар.

Владимир Спиридонович салайар тэрилтэтин үлэтин-хамнаһын, инники сороктарын туһунан биһиги ааҕааччыларыбыгар кэпсиригэр көрдөстүбүт.

**ТЫЫННААХ ИСТОРИЯНЫ
САЙЫННАРАБЫТ**

- Ъһиги тэрилтэбит сүрүн үлэтэ киинэ-видео докумуоннары түмүү, архыыптааһын буоларын билэбит. Архыып диэн тыл үгүс дьон өйдөбүлүгэр сүрүннээн кумааҕы докумуоннары кытары сыһыаннаах. Госкинохранилище атын архыыптартан уратыта туохханы?

- Саха сирин олоҕун-дьаһаһын, дьонун-сэргэтин, кэрэ айылҕатын, манна олоһор омуктар баай культураларын көрдөрөр үгүс матырыйааллар ыһыллан-тобуллан, сүтэн хаалбатыннар, норуот историята үйэтиллэ турдун диэн санааттан 1996 сыллаахха М.Е. Николаев өйбүлүнэн Россияҕа баста-кынан тэриллибитэ. 2005 с. биһиги республикабытыгар «Об аудиовизуальном наследии РС(Я)» диэн сокуон ыһыллыбыта.

Бу сокуон быһыытынан СӨ туһунан киинэ, видео докумуоннар национальной баайынан биллэрлээлэр уонна кинилэр булгуччу хомуллан, архыыптанан харалыахтаахтара ирдэнэр ити үлэни Госкинохранилище дьарыктаннахтааҕа ыйыллар. Уратытыт диэн кумааҕы докумуоннар уонна хаартыска онугар киинэ-видео матырыйааллар харалла сыталлар, ааспыт олоҕу, дьонусэргэни, үлэни-хамнаһы тыһынааһынан көрүүчүгө сөп.

- Ъһиги фондагытыгар матырыйаалы кимнээх, хайдах туттаралларый?

- Ким баҕарар бэйэтин устубут матырыйаалын аҕалан туттарыан сөп. Билигин устубут кадрдар кэм аастаҕын айы улам күндүгүтүн иһиэхтэрэ. Кэлэр сүһүөх дьон эһэлэрин, эбэлэрин, били и олоҕу тыһынааһынан көрүүчүгэр турдаҕа. Араас кэми көрдөрөр лиэнтэлэртэн, кассеталартан саҕалаан цифровой форматка уһуллубут матырыйааллары биэриэхтэрин сөп. Кэлэр матырыйаал ханна, хаһан, ким-туох туһунан уһуллубут туоһулуур суругунан быһаарылыах буолара ирдэнэр. Кирибит матырыйаал хайаан да государственной экспертизаны барар. Онтон устуу хаачыстыбата ирдэбилгэ эппиэттиирэ биэргэннэҕинэ государственной учуокка, харалтаҕа ыһыллар.

Фондаҕа республика иһигэр ытыһыллар араас таһымнаах культурнай тэрээһиннэр, спортивнай күрэхтэһиилэр устуулар, Саха сиригэр олоһор омуктар национальной культураларын көрдөрөр видеокиналлар, суруйааччылар, улууска олоһор араас идэлээх үтүө-үлэһит дьон-сэргэ туһунан

Саха сирин киинэ докумуоннарын түмэр-харайар государственной тэрилтэ СӨ бастакы президе М.Е. Николаев өйбүлүнэн 1996 сыллаахха Россияҕа бастаһынан тэриллибитэ. Ити кэмтэн ыла Россия куораттарыттан Сэбиэскэй саҕанааҕы Саха сирин кэпсиир устуулары көрдөөн, муньах барбыттара. Госкинохранилище үлэтин ис хоһооно син биир архыып үлэтин курдук. Уратыта – кумааҕы онугар киинэ-видео матырыйаалларын харайыы.

Бүгү ү кү э тэрилтэ госуодарствоттан материальной-моральной өйбүлүнэн атаҕар бигэтиктүктөнөн, тигинэччи үлэли турар. Улуустары ылан көрөр эбит буоллаҕа, Нам улууна биир бастаһынан бу хайысханы баһылаабыт. Ол курдук, 2005 сыллаахха киинэ ветерана Попова В.Д. көбүлээһининэн кинотеатр иһинэн киинэ докумуоннарын харайар салаа тэриллибитэ. Бу үүмүт сылтан П. Сивцев аатынан улуустааҕы историяны кэрэһэлиир этнографическай музей салаатын быһыытынан үлэлиир. Бу саҕаламмыт үлэни өссө сайыннаран материальной базаны бөдөрөгөтөр сыаллаах Госкинохранилище директора В.С. Андреев уонна улуус дьаһалтатын баһылыгын 1 солбуйааччы Н.В. Слепцов икки өрүттээх сөбүлэ түһэристилэр. Кэлбит дьон анал программалаах кэлэн бириддилен киинэ устар дьо о, куруһуок салайааччыларыгар матырыйааллары муньууга, көрүүгэ-харайыыга сүбэ-ама биэрдилэр.

Саамай интэриэһинэй түгэнинэн А.Ф. Шестаков аатынан культура киинигэр нэһилиэнньэҕэ Нам улууһугар уһуллубут киинэ хроникаларын көрдөрбүттэрэ буолар. Биһиги улууспут эһиил

о.д.а. тыһынааһынан көрдөрөр-кэпсиир 20-чэ тыһыынча матырыйаал учуокка баар.

- Биһиги улууспутугар сыһыаннаах төһө матырыйаал баарый?

- Нам улууһун туһунан чопчу бачча матырыйаал баар диер кыах суох. Тоҕо диэтэххэ, сытар матырыйаалбытыгар сүүһүнэн тыһыынча араас сюжет баар, ону барытын ырытан көрүүчүгө наада. Арай этиэхпин сөп, 1948 сыллааҕы «Советская Якутия» киинэ сурунаалга И.Е. Винокуров көстөн ааһар, эмиз ол кэмнэрдээҕи Үөдэй сылгыһыттарынан көрдөрөр сюжет баар этэ. Араас кэмнэрдээҕи 7-8 сюжеты, барыта 25 мүнүүттэни талан Нам дьонугар-сэргэтигэр көрдөрбүппүт.

- Били и үлэбит уонна инники былааннаргыт туһунан ааҕааччыларга туту этиэ этэй?

- Биһиги күннээҕи үлэбит кирибит киинэ-видео матырыйаалы сааһылаан, докумуоннаан, государственной учуокка туруоруунан, научнай чинчийиинэн му урдаммат. 2001 сылтан саҕалаан Саха сирин улуустарынан, куораттарынан сылдьан 1600-чэ сэрйи бэтэрээннэрин ахтыһыларын уһулбуппүт.

Бу матырыйаалларга олобуран Саха НККК-н кытта «Сэрийи тыһынаах куоластара» диэн 16 киинэлээх сериал о орбулутун көрбүт буолуохтааххыт. Улуу Кыайыы күнүн көрсө ветераннарга бэлэтииргэ

анаан 3 диискэлээх видеоальбом о оро сылдьабыт.

- Бүгү ү командировкагыт сыала-соруга тутууй?

- Бириддилен ыалтан тэрилтэлэргэ тийэ Сахабыт сирин баай историятыгар сыһыаннаах, кэрэхсэбиллээх киинэ, видео матырыйаал муньуула сытар. Бу матырыйааллар сөптөөх усулуобуйа, көрүү-харайыы суоҕуттан түргэнник эргэрэн, алдынан-кээһэнэн хаалаллар. Манньк матырыйааллары сүтүүттэн-и ииттэн быһыһып туһугар улуустар дьаһалталарын кытта учуокка, харайыыга ылар үлэни саҕалаатыбыт.

Бу үлэ Президент уонна Правительство администрацияларын муниципальной тэриллиилэр дьыалаларыгар Департаментын өйбүлүнэн тэтимнээхтик саҕаланна. Улуус аайы тус эппиэттээх дьон ананнылар. Намнар уруккуттан даҕаны сааны, кэскиллээҕи таба көрөн, кэтэмээлээккэ ылан, үлэлээн, туһаҕа таһааран иһэр дьон. Ол да курдук Нам улууһун администрацията киинэ-видеоархивы хайыы-үйэ бэһис сылын арыһан үлэлэтэ турар. Ол иһин улуус администрациятын кытта бу хайысхаҕа үлэбитин өссө сайыннара-тэтимирдэргэ аналлаах дуоҕабар түһэрсэ, матырыйааллары түмэ, харайа сылдьар тэрилтэлэргэ сүбэ-ама биэрэ, дьо о-сэргэҕэ үлэбитин кэпсэри кэллибит.

Сотору кэминэн манньк архыыптар, били и кумааҕы докумуоннар архыыптарын курдук улус аайы баар, хас биридди киһи билэр, туһанар тэрилтэлэрэ буолуохтара диэн эрэнэбит.

**ВИДЕОАРХЫЫП
НЭҺИЛИЭННЭЭБЭ
ТУҺАЛЫАҒА**

биллэр политической деятель И.Е. Винокуров 115 сааһын бэлиэтэри олоһобут. Хроникаҕа биир бастаһынан 1948 сыллааҕы устуу көстөр. Манна муньах кэмигэр И.Е. Винокуров кэстөр. Бу киһи олоһор ааспыт кэмигэр хамсанан хаалбыт баар суох туоһута. Салгыы хроникаҕа 1984 с. Хамаҕатта ыһыаҕа, оҕолор колхозка көмөлөрө, 1985 с. I-Хомуустаахха Улуу Кыайыы параада, 1996 с. Кыайыы скверин арыллыыта о.д.а. киһи дууһатын сылаанньытар, сэдэх, олус күндү кадрдар көһүннүлэр. Биир бэйэм күннээҕи көрөр дьонум ортолоруттан эдэр эрдэҕинээҕилэрин сөбө-махтайа көрдүм.

Билигин видеокамера элбээн, Сахабыт сирин баай историятын кэрэһэлиир матырыйааллар хас ыал, нэһилиэк, улуус аайы муньуула сыталлар. Бу видео докумуоннар сөптөөхтүк харылыбакка түргэнник эргэрэн сүтэр кутталлаахтар, сүтэллэр даҕаны. Онон манньк матырыйааллары быһыһып туһугар историческай суолталаах матырыйааллары судаарыстыба учуокка ылан үлэни саҕалаабыта кэрэхсэбиллээх. Сотору кэминэн хас биридди киһи билэр, туһанар тэрилтэлэрэ буолуоҕа.

Мария САВВИНОВА

Улуу Кыайыы 65 сылынан!

КРЫМНЫ БОСХОЛОСПУТА

Гаврил Гаврильевич Жирков армияттан 1948 с. дойдутугар эргиллэн кэлбитэ. Колхозка кыһынын тутуу маһын 4-6 көлөнөн хаста да кырынан тыаттан киллэрэрэ. Сайынын окко үлэлиирэ. Мин биир сайын күтүөтүм Миитэрэпээн Захаров звеноводтууругар Хабырыһы кытта от кэбиһитигэр сылдыбыһыт. Хабырыс икки акка оту угара, Анд-

нит курдук тардар», — диэбитэ. Кырдык оннук буолбут этэ. Хабырыс табаарыһынан ууга былдыаммыттар диэбиттэрэ. Дьэ, дыкити. Хабырыс мизэхэ сэрии туһунан, ханан, хайдах сылдыбытын кэпсээбэтэ.

Гаврил Гаврильевич 1943 сыл бэс ыйын 21 күнүгэр армияга ыңгырыллан илинги кыраныс саа сулуспалаабыт, онтон Арҕаа фронтта барбыт. Кини Оһуобай Приморской армия Калинин аатынан Кыһыл Знамялаах Суворов уорданаах гвардейскай мотострелковой Таманскай дивизия 890-с горно-стрелковай полкатын 1-кы батальонун 3-с стрелковай ротатыгар түбөспит.

Ахсынныга Крымга десаһынан түспүт. «Ити кэмнэ Крым барыта өстөөх илиитигэр баара. Керчь диэн, кэнники Герой куорат буолбут, куораты төттөрүтаары ылыыга элбэх хаан тохтуулаах кыргыһы кэнниттэн босхолобуһут уонна арҕаа диэки кимэн кириэн испипит. Евпаторияны, Симферополь, Феодосияны, Алуштаны, Ялтаны сэриилээн ылбыһыт.

Өстөөх тиһэх саамай күүстээх утарсытын Севастополы ылларымаары Сапун хайа анныгар көрсүбүһүт. Сапун хайаны 1944 с. ыам ыйын 7 күнүгэр штурмалаан ылбыһыт. Севастополы төттөрүтаары ылыыга эмиэ хаан тохтуулаах кириэи буолбута. Киһи сылбаах курдук охтубута. Сэри сэбин уруссалламыта, сир киһи хааныттан ньуура көстүбөт гына кытар сытара. Халлаан адас көстүбөт гына оргуйа, будулуйа турара. Биһиги уруссал буолбут техниканан, өлбүт дьон быһынан хаххаланан: «За Родину!» За Сталина!» — диэн хаһытыгы-хаһытыгы өстөөхө утары сүрүбүһүт. Ол истэһинэ, атаһым эмискэ аһый гына түспүтүгэр суулан түспүтүм. Буудьа уллукпунан нөгүө тахсан, босхолоспут Ялта куораттар түөрт ый эмтэммитим.

Кэлин Новороссийскайга (эмиз Герой куорат) обороһа кыттыбытын. «Севастополы ылыи иһин», «Бойобуой үтүөлөрүн иһин» мэтээллэринэн наһарадаламмытым», — диэн кэпсээбитэ. Кэлин «Германияны Кыайыи иһин» мэтээлинэн наһарадаламмыт гвардия сержана Г.Г. Жирков оскуола оҕолоругар мань үгүстүк ахтара. Олус судургу кэпсээн. Тиһигэр диэри сэбилэммит өстөөхтөн Крым тумул арыгытын десаһынан түһэн илинтэн арҕаа сыһыан сэриилэспит.

«Өлбүт киһи төбөтүн үктээбэтэх киһи», — диэн дьулахаачыга саныыр саха саллаата хайдахтаах курдук судургутук Севастополы ылыиын, Сапун хайа кыргыһытын кэпсирий?! Историяҕа үс улуу держава конференцията ытыгылыбыт Ялта куорат, иэдэһнээх Сапун хайа, үгүс уруһуйга ойууламмыт Севастополь, ССКП генеральнай секретарынан кинигэҕэ суруллубут Новороссийскай куорат — бу биһиги Наммыт уолун бойобуой сырытын туоһулар.

Макар ЖИРКОВ,

РФ Суруналыстарын сойуһун чилиэнэ

Мин маньк этиилээхпин

СЭРИИ ТУЛААЙАБЫН БАҒАТА

Син дьон тэһинэн үлэлээн, көргөннэнэн, 6 оҕону төрөтөн, 15 сиэннэнэн, 1 хос сиэннэнэн, олох олонор кэлиим, потребкооперация туйгунабын, үлэ ветеранабын.

Мин маньк этиилээхпин: сэрии тулаайаҕар аҕалара сэрии толоонугар, ийэлэрэ сэрии кэмигэр өлбүт, бэйэлэрэ ити кэмнэ төрөөбүт оҕолору эмиэ киллэриэххэ наада. СР правительствота, бэйэбит парламеммыт бу боппуруоһу олохтоохтук быһаараллара буоллар диэн туруорсабын. Кыра эрдэһитинэ биһиги биһири аһааран олох хаарыйан доруобуйабыт мөлтөөтө.

Улууспут салалтата, социальная управлениета, ветераннар сэбиэттэрэ бу орто дойдуга олонор олохпунан чэпчэтэрдии эмтэнэр, сынныанар усулуобуйанан хааччыйаллара буоллар диэн баҕа санаалаахпын.

Екатерина ЗАМЯТИНА, үлэ ветерана, советскай потребительскай кооперация туйгуна, Нам сэл.

Арай биирдэ Хабырыс биир бөдөҥ бугулу түөрэ аспытыгар бугул тэллээҕэр тигээи уйата күлтөс гыһна, 2-3 тигээи тахсан эрдэһинэ Хабырыс дьобуһс отунан саба бырахта. Ону өйдөөн көрбөтөх Биэрэ атын бүгүл түгэһин харбаан кэлээт, били оту кыраабылынан ньылбы соһон ылла, ол ылыытыгар тигээи уйатын төкүнүс гыһнарда, ону кытта тэһнэ тигээилэр көтөн табыстылар да, биир тигээи Биэрэ куолутунан Сиидэрин «унуоһун тиникти» сырыттаһына, аллараа уоһугар тас гыһнаран олоро түстэ, ити кэмнэ атын тигээи харытын аһый гыһнарда. Биэрэ сарылы-сарылы сүүрү турда.

Тохтуу түһэн баран харыта кытаран, уоһа толоччу иһэн, саһата-ингэта мэйийэн Биэрэбит тийэн кэллэ. Хабырыс: «Ол иһин да, киһини буйа суорар кэлтэйдии үөһүү иэстэбиллээх буолар», — диэн күлбүтэ. Кэлин Биэрэ Сиидэрин саһардаһына: «Биэрээ, тигээилэр истэллэр, сэрэн эрэ», — диэтэһинэ, ах барарга дылы гыһара. Хабырыстыын хаһына да буолан, туюс туйуас онорор түбүгэр түһэ сылдыбыһыт. Хабырыс суорат туйуһа диэн улахан баһайы туйуһа онгостубутугар, туруйалар көтөн иһэллэрин уруһуйдаһыта.

Аты миһнэһинэ Хабырыс: «К тебе я приеду На горячем боевом коне. Эх, как бы дожить бы До свадьбы, женитьбы, Эх, обнять бы любимую свою», — диэн ыллы-ыра.

Ол баһа санаата туолбута. Хабырыс Таня диэн тулаайах кыһы булсан, сөбүлэһэн кэргэн ылбыта. Таня тулаайах буолан, туюх да үлэттэн ингэн-толлон турбат үлэһит, эйэбэс кэргэн буолбута, кыыс оҕоломмуттара.

Кэнники Сэдэҥ арыыга Миитэрэпээнгэ күүлэйдии кэлбитигэр, оронньор: «Ити бырааккын Макаары кытта илими көрөн тахсын», — диэбитэ. Мин тыһыны эрдэн, Хабырыс илими көрөн төһөннө истэһитинэ, ууллубут сибиньистии тыбыс-тымнытык устан мөлбөйөр ууну одуулуу олонор: «Макар, арааһа, мин ууга өлөр дьылҕалаахпын быһыылаах, уу миһигин хайдах эрэ бэйэтигэр маг-

Улуу Кыайыы 65 сылынан сэри ветераннара, оҕдооболоро, аһыйах да хааллахтара, бары дьэһэнэн хааччылылар буоллулар. Аны тыһыл ветераннарын учурааттара кэлиэ. Оттон биһиги, сэри дьын тулаайахтара, бу 65 сыл устата туюх да көмөнөн, чэпчэтинэн туһамма тыбыт. Ийэлэрбит ыар олохтон, ыарыгыттан, аҕаларбыт сэригэ өлүүлэригэр биһиги буруйбут суох. Биһиги да, 70-наах дьон, ачаа тыбыт.

Мин аҕам Федоров Филипп Макарович кэргэннэнээт, мин төрүөм иннинэ, 1941 с. сэригэ барбыт. Кини 1944 с. кулун тутар 31 күнүгэр Арҕаа Украинаҕа, Вольнскай уобалас Гурийскай оройуонун Зачереча диэн дэриэбинэҕэ сэри толоонугар охтон братскай могилаҕа көмүллэ сытар.

Ийэм Степанова Евдокия Егоровна 1941 с. ахсынны 22 күнүгэр миһигин төрөһүт. Аһаҕас сөтөллөөх буолан, эбэбэр, 60-тан тахсыбыт Степанида эмээхсингэ иитиигэ биэрбит. Бэйэтэ 1943 с. олунньу 23 күнүгэр миһигин көрбөккө сытан аймахтарыгар Кыһыл Дэриэбинэҕэ өлбүт.

Хос эһэм Леонтьев Николай — Буйун аатырбыт кыһыл ха-

Биһиги эһэбит Ядреев Владимир Владимирович 1923 сыл сааһыгар Нам улууһун Үөдэй нэһилиэгэр дьаданы бааһынай ыалга төрөөбүтэ. Аҕата Ядреев Владимир Константинович уола кыратыгар ыалдыан өлбүт. Ийэтэ Алексеева Екатерина Михайловна Уус-Алдан Өсөһүттэн төрүттээх этэ, алта оҕотун кытта бэйэтэ хаалаахтаабыт. Төһө да кыһалҕалаах олох буоллар, кыра уолун үөрэттэрэ сатаабыт. Ол курдук, аҕабыт Үөдэйгэ түөрт кылааһы, Партизанга сэттис кылааһы бүтэрбит. 16 сааһыттан Буденнай аатынан колхозка убайдарын, эдьийдэрин кытта араас үлэҕэ үлэлэспитинэн барбыта.

18 сааһын туолуутугар Аҕа дойду Улуу сэриитэ саһаламмыта. 1942 с. сайын окко үлэлии сылдьан табаарыһа Дмитрий Бочкаревтуун армияҕа барар бэбиэскэни туһуттара. Борохуотунан Уст-Кутка тийэн Иркутскай уобалас тимир суолун станциятыгар турар артиллерийскай чааска үөрэнэллэр. 1943 сыл сааһыгар 13-с мотострелковай дивизияҕа түбөһөн, Харьков туһаайытынан сэриигэ кирибитэ. Бастагы сүрэхтэниитэ Дергачи дэриэбинэҕэ кыргыһы этэ. 45 калибрдаах пушканын өстөөһү утары сэриилэспиттэр. Ньизмэстэр таанканын атакаалаабыттар. Икки өттүттэн ытыалаһы тыһа-ууһа, таанкалар хара буору холоруктуу ыттыгар будулданнара, күн сырдыга көстүбөт, уот-кутаа алдырхайыгар түбэспиттэр. Бүтэһигэр дылы тулуһа, утарса сатаабыттар да киһи бөҕө өлөн, расчёт барыта уруссаллаанан чугуйар аакка түспүтүгэр. Тульскай уобаласка кэһэн чаастара саһалы сүүмүрдэнэн 13 армия 57-с танковай биригээдэтигэр автоматчыһынан ылыллан, от ыйын 5 к. Курскай тоҕойго кыргыһыга кирирэллэр.

ЭНЭМ – ХОРСУН БУОЙУН

Онтон ыла наар кимэн кирири буолар. Украина Сумскай уобалас куораттарын босхолоулар. Уот кутаа ортоһунан, буору-буруону быһыһан элбэх аһсааннаах күл-көмөр буолбут дэриэбинэлэри ааһыталаан, күһүн Чернигов куораты сэриилээн ылбыттар. Алтынны саһатыгар өстөөх күүстээх уотун, буомбалааһынын аһынан Днепр өрүһү туораан, Киев куораты босхолоуу, сир-дойду ньиригыйэр, кытаанах кыргыһы буолар. Ити кыргыһыга кини илиги улаханник бааһырбыта. Мичурин куоракка госпитальга уһуннук эмтэнэн, дойдутугар 1944 с. саас кэлбитэ.

Сэригэ сылдыбыт сорох түгэннэрин сонньуйа, харааста, маһтана ахтара. Ол курдук «Ленин» борохуотунан сэригэ айаннылларыгар, биир ый кинилэр иннинэ ыңгырылыбыт дьону ситэн ааспыттар. Ону бу сордоохтор «Ураа:» хаһытаан ньиригиттэхпит үһү, туюх эрэ үчүгэйгэ баран иһэр дьон курдук, эдэрбит бэрт буоллара диирэ. Ол хаалгыт борохуокка абаһата Ядреев Николай Алексеевич (Кондратьевна Раиса Николаевна эһэтэ), бириг төрөөбүт убайа Ядреев Афанасий Владимирович (Ядреев Иннокентий Афанасьевич аҕата), Бочкарев Николай Семенович уо.д.а. бааллара.

Урут тийэн сууан-тараанан байыаннай таһас кэтэн, «Пропандист» борохуот кэлбитин билэн, олбуору үрдүнэн түһэн, убайдара баанньыкка учураакка туралларын булан бүтэһигин көрсүбүттэр. Убайа Охоһоһой улахан баһайы киһи (түөһүн тылыгар нэһиилэ тийэрим диирэ) кууһан туран: «Бу оҕолору эмиэ ыңгырыттар дуу, кытаат, ийэҕэр төһөөр», — диэхтээбит. Учууталлара Игнатий Игнатьевич Свинобоев: «Уолаттарым, кытаатан сахалар ааттарын түһэн биэрбэккэ, этэнгэ дьыһутигэр эргиллээрин», — диэн алгыһы хаалаахтаабыт. Хайа да борохуоттан олох аһыйах киһи төһүбүттэрэ. Убайдара сэри хонуутугар охтубуттара. Табаарыһа Миитэ Бочкарев көмүс унуоһа Польша Любань куоратыгар 1945 с. хараллыбыта.

Өссө биир көрсүһүү Киев кыргыһытыгар бааһыран, унуор туораары олордубуна буолбут. Доруобай нуучча киһитэ утары хааман кэһэн уу сахалы кэпсэппит, ыйыталаспыт. Бэрэбээскилэтэн, докумуонун толорторо охсон, өрүһү туоруур массынаҕа олордон унуор ыһытты. «Санаабар, биһиги эрэ массынабыт ордуһута, алдырхайдаах уот кутаа, буомбалааһын ортоһунан туораабыһыт», — диэхтиирэ. Дьэ, ол абыраабыт киһитэ дивизия штабын начальнига, полковник Пригузов Андрей Иванович, Покровскай нууччата эбит.

Сэрииттэн кэлээтин кытта, Буденнай аатынан колхозка хонуу биригэдьириинэн анаабыттар. Эһэбит сэригэ өлбүт убайдарын, табаарыһын олохторун салгыыр, олоһор эбээһинэстээхпин дии саныыра. Ол да иһин буолуо, илиим суох диэбэккэ, үлэ үөһүгэр сылдыбыта. Бастың отчут, сылгыһыт, сүөһү көрөөччү, биригэдьири, заправщик-учетчик. Ону таһынан нэһилиэк сэбиэтин депутата, профком, местком председателэ, ветераннар сэбиэттэригэр үлэтэ аата-аһсаана суох элбэх. Бэйэтэ майгытынан көһө, судургу, кырдыгы сирэйгэ этэр, хорсун санаалаах, ол гыһан баран, олус уйан, аһыныгас дууһалаах киһи этэ биһиги эһэбит.

Кини аһыс оҕо амараһа аҕата, уон биир сиэн эһэтэ буолан, эһэбит Трунина Любовь Гаврильевнаһын үтүө-маһныһал, «Үлэ — дьол» диэн девизтээх олохторун олоһубуттара. Бараханник ыалды да сыһан, биирдэ үнсэргэбэккэ, кытаанах санаатын өһүлбэккэ, дьыннээх саллаат быһытынан бэрт чэпчэкитик 1987 с. бу дойдуттан бараахтаабыта.

Кини сырдык олоһун устатыгар ылбыт уорданаһа, мэтээллэрэ, грамоталара, знактара туоһулууллар. Ол курдук, «Аҕа дойду сэриитин I уонна II степеннээх» уорданаһар, «Хорсунун иһин», «Германияны Кыайыи иһин» мэтээл сэриитигэр уонна үлэтигэр, ону таһынан үгүс элбэх юбилейнай мэтээллэр кини түөһүн кизгэ-тэллэрэ. Икки төгүл Үрдүкү Сэбиэт Президиумун грамотатынан 1975, 1990 сс. бэлэстэммитэ. «Ленин 100 сааһыгар» юбилейнай мэтээли, хас да төгүл «Социалистическай куоталаһыны кыайылааһа», «Коммунистическай үлэ ударнига» бэлэстэри туттарбыттара. 1993 с. «Нам улууһун Ытык киһитэ» ааты ылбыта.

Эһэбит олоһорбут олоһо биһиэхэ, оҕолоругар, сиэннэригэр олоххо дьулуур, тулуур быһыһытынан үйэлэргэ холобур буолуоһа, кэпсээнгэ сылдыһа.

Сиэннэрин аатыттан ЯДРЕЕВ Женя, НУТ 11-с кыл. үөрэнээччитэ

Понедельник, 21 июня
05.00 Чемпионат мира по футболу 2010: Сборная Бразилии - сборная Кот-Д'Ивуара. Прямой эфир из ЮАР. Продолжение
06.30 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.10 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Участок
13.20, 04.00 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Хочу знать
15.50 Т/с «Обручальное кольцо»
16.50 Федеральный судья
18.20 Т/с «След»
19.00 Давай поженимся!
20.00 Жди меня
21.00 Время
21.30 Т/с «Ермоловы»
22.30 Т/с «Московская сага»
23.30 Д/ф «Большая американская дырка - 2»
00.30 Дневник 32-го Московского международного кинофестиваля
00.40 Т/с «Калифорния»
01.10 Т/с «Американская семейка»
01.40 Х/ф «Гладиатор»
03.30 Т/с «Полиция Нового Орлеана»

Вторник, 22 июня
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.10 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Участок
13.20, 04.30 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Хочу знать
15.50 Т/с «Обручальное кольцо»
16.50 Федеральный судья
18.20 Т/с «След»
19.00 Давай поженимся!
20.00 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с «Ермоловы»
22.30 Т/с «Московская сага»
23.30 Д/ф «Большая американская дырка - 2»
00.30 Дневник 32-го Московского международного кинофестиваля
00.40 Т/с «Калифорния»
01.10 Т/с «Американская семейка»
01.40 Х/ф «Это могло случиться с тобой»
03.40 Т/с «Полиция Нового Орлеана»

Понедельник, 21 июня
10.30, 17.55 Футбол.
12.40, 15.05, 17.45, 23.35, 02.45, 06.15 Вести-Спорт
12.55 Футбол.
15.15 Вести-Спорт.
15.25 Футбол. Чемпионат мира. Словакия - Парагвай.
17.35, 23.25, 02.30 Вести.ру
20.10, 03.00 ЮАР-2010
20.55 Футбол. Чемпионат мира. Португалия - КНДР.
23.50 Футбол. Чемпионат мира. Чили - Швейцария.
04.25 Современное пятиборье. Кубок мира.
05.20 Наука 2.0. Моя планета
06.30 Футбол.
08.40 Моя планета

Вторник, 22 июня
10.30, 17.55 Футбол.
12.40, 15.10, 17.45, 23.15, 04.20, 06.15 Вести-Спорт
12.55, 20.55 Футбол.
15.25 Футбол. Чемпионат мира. Нигерия - Корея.
17.35, 23.05, 02.30 Вести.ру
17.55 Футбол. Чемпионат мира. Мексика - Уругвай.
20.10, 03.00 ЮАР-2010
23.25 Футбол. Чемпионат мира. США - Алжир.
04.25, 08.40 Моя планета
06.30 Футбол.

Среда, 23 июня
10.30 Футбол.
12.40, 15.10, 17.45, 23.15, 02.45, 06.15 Вести-Спорт
12.55, 20.55 Футбол.
15.25 Футбол. Чемпионат мира. Нигерия - Корея.
17.35, 23.05, 02.30 Вести.ру
17.55 Футбол. Чемпионат мира. Мексика - Уругвай.
20.10, 03.00 ЮАР-2010
23.25 Футбол. Чемпионат мира. США - Алжир.
04.25, 08.40 Моя планета
06.30 Футбол.

Четверг, 24 июня
10.30 Футбол. Чемпионат мира. Португалия - КНДР.
12.40, 15.10, 17.45, 23.15, 02.45, 06.15 Вести-Спорт
12.55, 20.55 Футбол.
15.25 Футбол. Чемпионат мира. Австралия - Сербия.
17.35, 23.05, 02.30 Вести.ру
17.55 Футбол. Чемпионат мира. Португалия - КНДР.
20.10, 03.00 ЮАР-2010
23.25 Футбол.
04.25 Наука 2.0. Моя планета
06.30 Футбол.
08.40 Моя планета

Пятница, 25 июня
10.30 Футбол.
12.40, 15.10, 17.45, 21.45, 02.45, 06.30 Вести-Спорт
12.55 Футбол.

Среда, 23 июня
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.20 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Участок
13.20, 04.00 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Хочу знать
15.50 Т/с «Обручальное кольцо»
16.50 Федеральный судья
18.20 Т/с «След»
19.00 Давай поженимся!
20.00 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с «Ермоловы»
22.20 Д/ф «Большая американская дырка - 2»
23.10 Дневник 32-го Московского международного кинофестиваля
23.40 Т/с «Калифорния»
00.10 Т/с «Американская семейка»
00.30 Чемпионат мира по футболу 2010: Сборная Словении - сборная Англии
02.30 Х/ф «Путь Карлито: восхождение к власти»
04.30 Чемпионат мира по футболу 2010: Сборная Ганы - сборная Германии. Прямой эфир из ЮАР

Четверг, 24 июня
05.00 Чемпионат мира по футболу 2010: Сборная Ганы - сборная Германии.
06.30 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Участок
13.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Хочу знать
15.50 Т/с «Обручальное кольцо»
16.50 Федеральный судья
18.20 Т/с «След»
19.00 Давай поженимся!
20.00 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с «Ермоловы»
22.30 Т/с «Обмани меня»
00.20 Чемпионат мира по футболу 2010: Сборная Словакии - сборная Италии
02.20 Дневник 32-го Московского международного кинофестиваля
02.30 Х/ф «Братья Блюз»

Пятница, 25 июня
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Участок
13.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Хочу знать

23.25 Футбол.
04.30, 09.25 Моя планета
07.15 Футбол.

Среда, 23 июня
10.30 Футбол.
12.40, 15.10, 17.45, 23.15, 02.45, 06.15 Вести-Спорт
12.55, 20.55 Футбол.
15.25 Футбол. Чемпионат мира. Нигерия - Корея.
17.35, 23.05, 02.30 Вести.ру
17.55 Футбол. Чемпионат мира. Мексика - Уругвай.
20.10, 03.00 ЮАР-2010
23.25 Футбол. Чемпионат мира. США - Алжир.
04.25, 08.40 Моя планета
06.30 Футбол.

Четверг, 24 июня
10.30 Футбол. Чемпионат мира. Португалия - КНДР.
12.40, 15.10, 17.45, 23.15, 02.45, 06.15 Вести-Спорт
12.55, 20.55 Футбол.
15.25 Футбол. Чемпионат мира. Австралия - Сербия.
17.35, 23.05, 02.30 Вести.ру
17.55 Футбол. Чемпионат мира. Португалия - КНДР.
20.10, 03.00 ЮАР-2010
23.25 Футбол.
04.25 Наука 2.0. Моя планета
06.30 Футбол.
08.40 Моя планета

Пятница, 25 июня
10.30 Футбол.
12.40, 15.10, 17.45, 21.45, 02.45, 06.30 Вести-Спорт
12.55 Футбол.

15.50 Т/с «Обручальное кольцо»
16.50 Федеральный судья
18.20 Т/с «След»
19.00 Давай поженимся!
20.00 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Розыгрыш
22.50 «Дом с приколами»
00.20 Чемпионат мира по футболу 2010: Сборная Португалии - сборная Бразилии
02.20 Х/ф «Влюбиться в невесту брата»
04.30 Чемпионат мира по футболу 2010: Сборная Чили - сборная Испании. Прямой эфир из ЮАР

Суббота, 26 июня
06.00 Чемпионат мира по футболу 2010:
06.30 «Завтра была война»
08.10 Мультфильм
09.00 Умницы и умники
09.40 Слово пастыря
10.00, 12.00 Новости
10.10 Смак
10.50 Д/ф «Александр Твардовский. Один в поле воин»
12.10 Д/ф «Там, где кончается южный край земли»
12.50 Д/ф «Светлана Крючкова. Я научилась просто, мудро жить...»
13.50 «Большая перемена»
18.40 Х/ф «Агент Джонни Инглиш»
20.00 Среда обитания
21.00 Время
21.15 Майкл Джексон
23.20 Д/ф «Семь драконов судьбы»
00.00 Чемпионат мира по футболу 2010: 1/8 финала. Прямой эфир из ЮАР
02.00 Дневник 32-го Московского международного кинофестиваля
02.10 Х/ф «Палата №6»
03.50 Х/ф «Миссия спасения: Точка удара»
05.30 Детективы

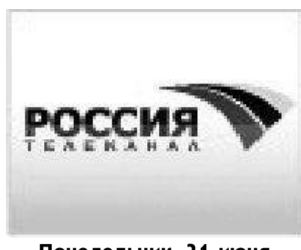
Воскресенье, 27 июня
06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10, 08.20 Мультфильм
06.20 «Берегите мужчин»
07.50 Армейский магазин
09.10 Здоровье
10.20 Пока все дома
11.10 Счастье есть!
12.10 Фазенда
12.40 Севастопольские рассказы
13.40 «Борис Хмельницкий. Стрела в сердце Робин Гуда»
14.40 «Стрелы Робин Гуда»
16.10 Д/ф «Индец, прячущий свое имя»
17.00 КВН. Премьер-лига
18.40 Х/ф «Сумерки. Сага. Новолуние»
21.00 Время
22.00 Большая разница
23.00 Церемония закрытия 32-го Московского международного кинофестиваля
00.00 Чемпионат мира по футболу 2010: 1/8 финала. Прямой эфир из ЮАР
02.00 Х/ф «Форсаж»
04.00 «Цыганская страсть»

Воскресенье, 27 июня
06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10, 08.20 Мультфильм
06.20 «Берегите мужчин»
07.50 Армейский магазин
09.10 Здоровье
10.20 Пока все дома
11.10 Счастье есть!
12.10 Фазенда
12.40 Севастопольские рассказы
13.40 «Борис Хмельницкий. Стрела в сердце Робин Гуда»
14.40 «Стрелы Робин Гуда»
16.10 Д/ф «Индец, прячущий свое имя»
17.00 КВН. Премьер-лига
18.40 Х/ф «Сумерки. Сага. Новолуние»
21.00 Время
22.00 Большая разница
23.00 Церемония закрытия 32-го Московского международного кинофестиваля
00.00 Чемпионат мира по футболу 2010: 1/8 финала. Прямой эфир из ЮАР
02.00 Х/ф «Форсаж»
04.00 «Цыганская страсть»

15.25 Футбол.
17.35, 21.35, 02.30 Вести.ру
17.55, 21.55 Формула-1. Гран-при Европы.
20.10, 03.05 ЮАР-2010
20.55, 08.50 Моя планета
23.45 Футбол.
03.00 Вести-Спорт.
04.20 Футбол.
06.40 Футбол.

Суббота, 26 июня
10.10 Футбол.
12.20, 15.05, 17.45, 23.10, 02.45, 06.15 Вести-Спорт
12.35, 04.25 Волейбол.
14.35 Будь здоров!
15.15, 03.00 Вести-Спорт.
15.25 Футбол.
17.35, 02.30 Вести.ру
17.55 Футбол.
20.10, 03.05 ЮАР-2010
21.15 Задай вопрос министру
21.55 Формула-1.
23.25 Легкая атлетика.
06.30 Футбол.
08.40 Моя планета

Воскресенье, 27 июня
11.00, 21.10, 04.25, 09.15 Моя планета
12.10, 15.05, 17.45, 00.15, 02.45, 06.15 Вести-Спорт
12.25, 15.25, 17.55 Футбол.
14.35 Страна спортивных
15.15, 03.00 Вести-Спорт.
17.35, 02.30 Вести.ру
20.10, 03.05 ЮАР-2010
21.45 Формула-1.
00.30 Регби-7.
06.45 Формула-1.

Понедельник, 21 июня
05.00 Утро России
09.05 Д/ф «Третья война» подполковника Твардовского»
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.15, 20.30 Вести-Москва
11.50 «Богатая и любимая»
12.45 Т/с «Путейцы - 2»
13.40 Дежурная часть
14.50 Т/с «Тайны следствия»
16.30 «Кулагин и партнеры»
17.35 Т/с «Дворик»
18.05 Т/с «Ефросинья»
19.00 Т/с «Слово женщине»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Логово змея»
22.50 Х/ф «Старший сын»
01.30 Вести+
01.50 Х/ф «Обратной дороги нет», 2 серия

Вторник, 22 июня
04.25 Футбол. Чемпионат мира. Испания - Гондурас. Прямая трансляция из ЮАР
06.30 Утро России
09.05 Д/ф «Один в поле воин. Подвиг 41-го»
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.15, 20.30 Вести-Москва
11.50 «Богатая и любимая»
12.45 Т/с «Путейцы - 2»
13.40 Дежурная часть
14.50 Т/с «Тайны следствия»
16.30 «Кулагин и партнеры»
17.35 Т/с «Дворик»
18.05 Т/с «Ефросинья»
19.00 Т/с «Слово женщине»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Логово змея»
22.50 Х/ф «Интервью с вампиром»
01.15 Вести+
01.30 Честный детектив
02.05 Х/ф «Обратной дороги нет», 3 серия

Среда, 23 июня
04.25 Футбол. Чемпионат

21 июня, понедельник
17:30 «Ысыах Туймады» (по г.Якутску)
18:00 «Мин мантан сэриигэ барбытым...» («Ньюрба») ТВ
18:30 «Күнчээн»: Айыы ытоото
18:45 «Строим транспортные магистрали» (ТВ «Алдан») ТВ
19:05 «Харах далыгар»
20:05 «Республикатаабы Олонхо ыһааба»
21:05 «Ника: С рэхпэр тылыбыт сибэки...»

22 июня, вторник
07:00 «Новый день» (по спутниковой системе распространения)
17:30 «Аасып олох кэрчиктэрэ»: Фронт уонна тыл бир тыһынаахтар... (по г.Якутску)
18:00 «Саха сирэ» Информационная биэри
18:15 «Русский мир» - память сердца... (ТВ «Спектр») ТВ
18:45 «Рассказ о знамени Победы»
19:00 «Якутия» Информационная программа
19:15 «Бизнес-формула»
19:30 «Поклонимся, великим тем годам...» торжественно-траурная церемония
20:15 «В поисках профессии»
20:30 «Саха Сирэ — Якутия» Информационная программа
21:05 «Живые голоса войны»: Ысыах Победы
21:45 «Простые истины»
22:15 «Саха Сирэ — Якутия» Информационная программа (по г.Якутску)

23 июня, среда
07:00 «Новый день» (по

мира. Греция - Аргентина. Прямая трансляция из ЮАР
06.30 Утро России
09.05 Д/ф «Натурщица для гения»
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.15, 20.30 Вести-Москва
11.50 «Богатая и любимая»
12.45 Т/с «Путейцы - 2»
13.40 Дежурная часть
14.50 Т/с «Тайны следствия»
16.30 «Кулагин и партнеры»
17.35 Т/с «Дворик»
18.05 Т/с «Ефросинья»
19.00 Т/с «Слово женщине»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Логово змея»
22.50 Х/ф «Старший сын»
01.30 Вести+
01.50 Х/ф «Обратной дороги нет», 2 серия

Четверг, 24 июня
04.25 Футбол. Чемпионат мира. Австралия - Сербия. Прямая трансляция из ЮАР
06.30 Утро России
09.05 Д/ф «Догадайся. Спаси. Юрий Визбор»
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.15, 20.30 Вести-Москва
11.50 «Богатая и любимая»
12.45 Т/с «Путейцы - 2»
13.40 Дежурная часть
14.50 Т/с «Тайны следствия»
16.30 «Кулагин и партнеры»
17.35 Т/с «Дворик»
18.05 Т/с «Ефросинья»
19.00 Т/с «Слово женщине»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Логово змея»
22.50 Х/ф «Интервью с вампиром»
01.15 Вести+
01.30 Честный детектив
02.05 Х/ф «Обратной дороги нет», 3 серия

Пятница, 25 июня
04.25 Футбол. Чемпионат мира. Камерун - Нидерланды. Прямая трансляция из ЮАР
06.30 Утро России
09.05 Мой серебряный шар
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 20.30 Вести
11.30, 14.30, 17.15 Вести-Москва

спутниковой системе распространения)
17:30 «Обо сааным баабыра» («Хагалас» ТВ) (по г.Якутску)
18:00 «Саха сирэ» Информационная биэри
18:15 «Память сердца» («Томпо») ТВ
18:45 «К нчээн»
19:00 «Якутия» Информационная программа
19:15 «Красота и здоровье от компании «Таба» прямой эфир
19:45 «Аал-луук мас»: Олонхо ыһаабар «Эр бэрдэ» күрэх
20:30 «Саха Сирэ — Якутия» Информационная программа
21:05 «Что такое война?» песня-композиция
22:00 «Саха Сирэ — Якутия» Информационная программа

24 июня, четверг
07:00 «Новый день» (по спутниковой системе распространения)
17:30 «Хотугу сулус»: Дьулуруйар Ньюргун Боотур олонхо-опера (по г.Якутску)
18:00 «Саха сирэ» Информационная биэри
18:15 «Кыайыны үлэнэн уһансыбытара» («өлөөн») ТВ
18:45 «Күнчээн»: Кэрэ биһигэ
19:00 «Якутия» Информационная программа
19:15 «Диалог с властью» прямой эфир
20:00 «Аан дойдуга аартыктарынан»
20:30 «Саха Сирэ — Якутия» Информационная программа
21:05 «Улуу Москваба саха ыһааба»
21:35 «Саха Сирэ — Якутия» Информационная программа (по г.Якутску)

25 июня, пятница
07:00 «Новый день» (по спутниковой системе распространения)
17:30 «Еван»: Эвинэк-душа народа... (по г.Якутску)
18:00 «Саха сирэ» Инфор-

11.50 «Богатая и любимая»
12.45 Т/с «Путейцы - 2»
13.40 Дежурная часть
14.50 Т/с «Тайны следствия»
16.30 «Кулагин и партнеры»
17.35 Т/с «Дворик»
18.05 Т/с «Ефросинья»
19.00 Т/с «Слово женщине»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Логово змея»
22.50 Девчата
23.45 Х/ф «Точка возврата»
02.20 Х/ф «Смертельная битва: Истребление»

Суббота, 26 июня
05.20 «Одинокий игрок»
07.10 Вся Россия
07.25 Диалоги о животных
08.00, 11.00, 14.00 Вести
08.10, 11.10, 14.20 Вести-Москва
08.20 Субботник
09.00 Мультфильм
09.30 Анимационный фильм «Тристан и Изольда»
11.20 Формула власти
11.45 Очевидное - невероятное
12.15 Комната смеха
13.10 Сто к одному
14.30 Д/ф «Последний звонок Нестора Петровича. Михаил Кононов»
15.20 Кто хочет стать Максимом Галкиным
16.20 Субботний вечер
18.15, 20.40 Х/ф «Веское основание для убийства»
20.00 Вести в субботу
22.20 Х/ф «Выбор судьбы»
00.15 Х/ф «Возврата нет»

Воскресенье, 27 июня
04.25 Футбол. Чемпионат мира. 1/8 финала. Прямая трансляция из ЮАР
06.30 Комната смеха
07.20 Х/ф «Звезда»
09.20 Х/ф «Новые приключения капитана Врунгеля»
11.00, 14.00 Вести
11.10 Неделя в городе
11.50 Городок
12.20 Х/ф «Молодые»
14.20 Вести-Москва
14.30 Дежурная часть
15.00 Честный детектив
15.35 Аншлаг
17.25, 21.05 Х/ф «Лабиринты лжи»
20.00 Вести недели
22.20 Х/ф «От колыбели до могилы»
00.25 Х/ф «Волшебная сила»
01.45 Х/ф «Звезда Шерифа»

мационной биэри
18:15 «Эйгэ»: Кэрэни, сырдыгы, үйэлээби тарбатааччылар... («Сунтаар») ТВ
18:45 «Күнчээн»
19:00 «Якутия» Информационная программа
19:15 «Память сердца» («Томпо») ТВ
19:45 «Аал-луук мас»: Айыы сьдьаайа
20:30 «Саха Сирэ — Якутия» Информационная программа
21:05 «Киинэ уонна театр эйгэттигэр» (С.Н.Сивцев-Доллу 60 сааныгар)
21:55 «Саха Сирэ — Якутия» Информационная программа (по г.Якутску)

26 июня, суббота
17:00 «Куонара бараксан...» («Эдьигээн») ТВ
17:35 «Тарбаахтыын астыаха»
18:05 «Истинг илдьит»
18:45 «Төрүт дорбоон»
19:00 «Кыайыы ырыаннаыга»
19:15 «New Step»
19:30 «Саха сирэ. К нтэн к н» Информационная биэри
20:05 «Вестник образования»
20:35 «Сардаана»
21:05 «Спецпортж: тропа зависимости...»
21:35 «Якутия. Взгляд со стороны»

27 июня, воскресенье
17:00 «Полярная звезда» телевизионный конкурс
17:45 «Пропеллер»
18:00 «Мы долгое эхо друг друга...» О Герое Советского Союза Н.А. Кондакове
18:30 «Туймаада ыһааба-2010»
19:30 «Якутия. День за днем» Информационная программа
20:05 «Тэтим»
20:35 «ТВ-спорт»: Обунан ытыга республика чемпионата
20:55 «Төрүт дорбоон»
21:10 «Бэйэ дьоно» уус-уран кинэ

Улуу Кыайыны 65 сылыгар уонна учуутал Сылыгар аналлаах улуустаабы ыһаах

«Хочом ытык кытыла» түһүлгэс күөн-күрөс БАЛАҕЫННАТА Тэрийэччилэр: «Нам улууһа» МТ дьаһалтата, культура уонна духовнай сайдыы салалтата, «Баргыһаан нэһилиэгэ» МТ, «Никольская нэһилиэгэ» МТ культу- ратын киинэ.

Буолар күнэ- дылла: бэс ыйын 24 күнэ 2010 с., күнүс 13ч 00м.

Буолар сирэ: Баргыһаан нэһили- эгэ, Ыһаах паарката.

Сыала – соруга: Улуус дыоно-сэр- гэтэ түмсүүлээх буолуутун ситиһини, ыһааха сылдыгы үгэһин тарҕаты.

Күрэх ирдэбилэ: - күрэххэ улуус бары нэһили- эктэрэ кытталлар; - нэһилиэк историятыгар тирэ- бирэн түһүлгэни кизэргэти; - нэһилиэк билинги олоҕун сырдатар.

Наҕараадалааһын: - Гран-при Улахан, орто, кыра нэһилиэк - Туоһу суруктар

«Саҥа алы мааныта, көмүлүүк күндүтэ» Саха национальнай булууэтигэр күөн-күрөс БАЛАҕЫННАТА Тэрийэччилэр:

«Нам улууһа» МТ дьаһалтата, культура уонна духовнай сайдыы са- лалтата, «Саңдалы» Намнаабы остоло- буй администратсията, «Баргыһаан нэһилиэгэ» МТ.

Буолар күнэ-дылла: бэс ыйын 24 күнэ 2010 с., 13ч 00м.

Буолар сирэ: Баргыһаан нэһили- эгэ, Ыһаах паарката

Сыала-соруга: өбүгэһин дыонго- сөргөбө тарҕаты, саха төрүт аһа (на- туральнай ас) интэргээһин өйдөтүү

Конкурс ирдэбилэ: 1. Бүлүүдэ хаачыстыбата, араа- на сыаналанар 2. Кытты иһин төлөбүр 300 с. 3. Кизэргэти уонна санитарнай турук

Наҕараадалааһын: - Гран-при - Номинациялар - Сертификат

«Саха талба таҥаһа» күөн-күрөс БАЛАҕЫННАТА Тэрийэччилэр:

«Нам улууһа» МТ дьаһалтата, культура уонна духовнай сайдыы са- лалтата, «Баргыһаан нэһилиэгэ» МТ, «Ленскэй нэһилиэгэ» МТ, Намнаабы И.Е.Винокуров аат. пед.колледж.

Буолар күнэ- дылла: бэс ыйын 24 күнэ 2010 с., 13ч 00м.

Буолар сирэ: Баргыһаан нэһили- эгэ, Ыһаах паарката.

Сыала-соруга: - үгэс буолбут уус-уран оноһуктары аныгы муоданы кытары дьүөрлээһин; - үрдүк уус-уран таһымнаах үлэһэри пропагандалааһын; - Эдэр талааннары арыһы уонна көрдөөһүн.

Конкурс кыттааччылары: - Биридиилээн эдэр истэһнн- эһнэр; - Ийһин дьарыктанар тарил- тэлэр.

Конкурска кыттар көрүннөр: - Таңас араас көрүнүттэн ти- гилибит сахалыы стиллээх аныгылы муода (деловой, вечерней уода.) – орто саастаахтарга; - Сахалыы оҕо таңаһа (аныгы- лыы, авангарднай уода.); - Аҕа саастаахтарга сайынгы саха таңаһа.

Сахалыы үгэс олоҕурбут эдэр ыччат аныгылыы таңаһын кол- лекцията

Конкурс ирдэбиллэрэ: - Кыттааччы сааһынан хаач- чахтаммат; - Үлэһэр толору комплект буол- лухтаахтар (атах таңаһа, төбөбө кэ- тиллэр бэргэһэлэр, аксессуардар); - Саха таңаһын сымэхтэрэ то- лору баар буолуулар биһирэнэр; - Кыттааччы өттүттэн дьүүллүүр сүбэ үлэтэ, сыанабала ырытылыбат; - Кыттааччы биир эбэтэр хас баҕарар көрүнгэ кыттыан сөп; - Күрэххэ кыттыы иһин төлөбүр соротох кыттааччыга – 100 солк., коллективнаан – 500 солк.

Кыттааччылары уонна кыайы- лаахтары сыаналааһын уонна бэлэ- тээһин: - Кыайылаахтарга анал ааттар олохтоһоллор.

«Кыайы оһуохайа» күөн-күрөс БАЛАҕЫННАТА Тэрийэччилэр:

«Нам улууһа» МТ дьаһалтата, культура уонна духовнай сайдыы са- лалтата, «Баргыһаан нэһилиэгэ» МТ, «Ленскэй нэһилиэгэ» МТ А.Ф.Шеста- ков аатынан сынһалаһа киинэ.

Буолар күнэ- дылла: бэс ыйын 24 күнэ 2010 с., күнүс 14ч 00м.

Буолар сирэ: Баргыһаан нэһили- эгэ, Ыһаах паарката.

Сыала – соруга: - Оһуохайы ыһааха саха үгэ- һин тутуһу сүрүн өйдөбүлүн, суол- татын арыһыбы; - Өбүгэ үгэһин оһуохайы, дыонго-сөргөбө утумнаан тиэрди,

үйэтити; - Оһуохай сүппэт-симэлийбэт суолун торумнааһын иһинки өскө- бөккө үгүрүү; - Төрөөбүт уус-уран тыл барҕа бааһын хоһуйан хомоҕой тылы тутту- нуу көүлээһин.

Күрэх сүрүн ирдэбиллэрэ: - Оһуохайы таһаарааччы 20- тэн арыһаа суох кынаттаах буолуо- таах; - Оһуохайы таһаарааччы хаста да төхтүрүйэн этэрэ хааччахтаммат; - Оһуохайдыт, түмсүүлэр са- лайааччылар, нэһилиэк дьаһалтала- ра бэйэлэрин этэһчилэрин түһүлгэ- тиһэр дьону тардар тэрийэччилэри үлэлэтэллэр;

- Оһуохай үс түһүмэһин туту- хуу (дьиэрэтэн саҕалааһын, хаамтаран этии, көтүтүү, түмүктээһин).

Кыттааччылар: - Сааһынан араарыы: 1 бөлөх 12-18 сааһыгар дылы; 2 бөлөх 19-35 сааһыгар дылы; 3 бөлөх 36- үһөөс.

Күрээ сыаналааһын: - күрэх сүрүн ирдэбиллэрин көрөн дьүүллүүр сүбэ 10 баалынан сыаналыыр; - түһүлгэ киһэгэ, куолаһ кэрэ- тэ, ыһаах тематын арыһыны, уобарас- таан толоруу, этэр тыл чуолкайа, сахалыы таңас туссаҕайа.

«Энсиэли кылыһахтара» күөн-күрөс БАЛАҕЫННАТА Тэрийэччилэр:

«Нам улууһа» МТ дьаһалтата, культура уонна духовнай сайдыы са- лалтата, «Баргыһаан нэһилиэгэ» МТ, «Модут нэһилиэгэ» МТ сынһаланан кыттар.

Буолар күнэ-дылла: бэс ыйын 24 күнэ 2010 с., күнүс 15ч 00м.

Буолар сирэ: Баргыһаан нэһили- эгэ, Ыһаах паарката.

Сыала – соруга: өбүгэбит үгэһин – нурут тылынан уус-уран айымньы- тын ыччака утумнаан тиэрди, үйэ- тити. Төрөөбүт уус-уран тыл барҕа ба- айын, иитэр-үөрэтэр ньымаларга культурнай программаларга уус- ураннык, киһиник туттууну көүлээ- һин.

Күөн-күрөс усулуобуйата: Саас- тарынан бөлөххө араасаллар - Биридиилээн толорооччулар – 14 – 17 саастарыгар дылы; 18 – 30 саастарыгар дылы; 30 – тан үһөөс; Ансаамбыллар киирэллэр; Көрүү ирдэбилэ: Төрөөбүт түөлбө- ни, таптала – үөрүүнү хоһуйу; Ырыаһыт куолаһа, маастарыста- та; Нурут ырыатын ис хоһоонун ти- эрдик;

Темата хааччаа суох; Сахалыы таңас ирдэниллэр; Жанр арааһа ирдэниллэр (тойук, ырыа, хомус, чабырбах уода.)

Наҕараадалааһын: - Гран-при, номинациялар - Сертификаттар

«Куба Куо - 2010» күөн-күрөс БАЛАҕЫННАТА Тэрийэччилэр:

«Нам улууһа» МТ дьаһалтата, культура уонна духовнай сайдыы са- лалтатын информационай-методи- чeskэй киһинэ, «Баргыһаан нэһилиэгэ» МТ, «Таастаах нэһилиэгэ» МТ сынһа- лаһа киһинэ.

Буолар күнэ-дылла: бэс ыйын 24 күнэ 2010 с., 15ч 00м, регистрация 14ч00м

Буолар сирэ: Баргыһаан нэһили-

эгэ, Ыһаах паарката. Сыала – соруга: - Саха нарын кыһыһын кэрэ сэбэрэ- сүүтүгүрүү; - Саха нарын кыһыһын талба талаа- нын арыһыбы, көрдөрүү; - өбүгэ үгэһин, сизэрин-туомун үйэтити.

Күөн-күрөскэ кытталлар: 16-21 диэри саастаах кыргыттар.

Күөн-күрөс балаһыанньата: 1. Бэйэни биллиһиннэри; 2. Талба талааны көрдөрүү (4 мүн., сахалыы ырыа, үңкүү, олонхо, дэгэрэн, тойук, хомус уода.); 3. Киһээнни мааны таңас.

Биридиилээн кыттааччы усунуо- ха: 500 солк.

Наҕараадалааһын: Күөн-күрөс түмүгүнэн анал аат- тар интэрииллэллэр: «Мичийээнэ Куо» «Намыһа Куо» «Кэрэхээнэ Куо» Анал ааттар кыайылаахтарыгар сыаналаах бириһтэр, дипломнар тут- тарылылаахтара. «Куба Куо» үрдүк аат кыайылаа- ҕар сыаналаах ювелирнай оноһук. - Сертификаттар

«Энсиэли туонатыгар олоҕо» күөн-күрөс БАЛАҕЫННАТА Тэрийэччилэр:

«Нам улууһа» МТ дьаһалтата, культура уонна духовнай сайдыы са- лалтата, «Баргыһаан нэһилиэгэ» МТ, «Көбөкөн нэһилиэгэ» МТ, «Үөдэй нэ- һилиэгэ» МТ сынһалаһа киһинэра.

Буолар күнэ- дылла: бэс ыйын 24 күнэ 2010 с., 17ч00м.

Буолар сирэ: Баргыһаан нэһили- эгэ, Ыһаах паарката.

Сыала – соруга: - саха нуруотун духуобунай ба- айа – Олонхо, ылыргыттан тутулан кэлбит үгэс буолбут толорулуутун сөргүтүү, үйэтити, киһн эйгэбэ били- һиннэри;

- олонхону толорууга саңа аат- тары, дьөбүрдээх олонхо толорооччу- ларын көрдөөһүн; - олонхоҕо эдэр ыччаты көүлэ- эһин.

Күрэх сүрүн ирдэбилэ: - олонхону биридиилээн толо- руу; - олонхо үгэс буолбут толорул- луутун тутуһу;

- олонхону толоруу 15 мүнүүтэттэн кылгас буолуу суохтаах; - олонхону толорууга хайаан даҕаны персонаж ырыата баар буолу- охтаах; - бөлөһүнөн театризованнай толоруу көнүлүнэр (сааһа хааччара суох, ырыата – тойуга тыһынаах куо- лас буолуохтаах).

Күрэххэ кыттыы иһин төлөбүр соротох кыттааччы – 100 солк., коллек- тивнаан толорууга – 300 солк.

Кыттааччылар: 17-35 диэри саастаах дьон.

Күрээ сыаналааһын: - олонхону толорооччу хомоҕой тыла – өһө, куолаһын дорвооно, кэрэ- тэ; - туттан- хаптан толорууга, саха- лыы таңаһа – саба.

Наҕараадалааһын: - Гран-при – олонхоһут, тойук- сун Ыукулай Харыгынанан анал бири- иһэ; - номинацияларынан.

Бары күрэхтэргэ сайаапкаларгы- тын бэс ыйын 18 күнүгэр диэри биэрэ- ҕит.

Билэһ нүөмэргит: 41-501. Дьүүллүүр сүбэлэр бүтэһиктээх түмүктэрэ мөккүөргэ турбаттар. Тэрийэр бөлөх

ПОЛОЖЕНИЕ спортивных мероприятий улуусного Ысыаха, посвященного 65-й годовщине Великой Победы и Году учителя 1. Цели и задачи: — пропаганда и агитация национальных видов спорта среди населения улуса; — повышение спортивного мастерства и выявление сильнейших спортсме- нов; — пропаганда и внедрение здорового образа жизни. 2. Руководство проведением соревнований Общее руководство подготовкой и проведением соревнований осуще- ствляется Администрацией МО «Намский улус», ОФКис МО «Намский улус», непосредственное проведение соревнования осуществляется дирек- торами Домов спорта и спортивными структурами наслегов улуса. 3. Место и сроки проведения соревнований Соревнования проводятся 24 июня 2010 г. в с. Партизан. Мандатная комиссия 24 июня 2010 г. с 11.00 ч. до 13.00 ч. Начало соревнований — 14.00 ч. 4. Участники и условие соревнований К соревнованиям допускаются спортсмены, прописанные в Намском улусе. В программу спортивных мероприятий ысыаха-2010 включены: I. Борьба «хапсагай» (абсолютное первенство): Юноши 1994 г.р. и младше: весовые категории — до 50 кг., св. 50 кг. Мужчины 1971 г.р. и младше: весовые категории — до 70 кг., св. 70 кг. Ветераны 1970 г.р. и старше: весовые категории — до 70 кг. св. 70 кг. II. «Мас-рестлинг» (абсолютное первенство): Юноши 1994 г.р. и младше: весовые категории — до 50 кг., св. 50 кг. Мужчины 1971 г.р. и младше: весовые категории — до 70 кг., св. 70 кг. Ветераны 1970 г.р. и старше: весовые категории — до 70 кг., св. 70 кг. III. Национальные прыжки 3x3 (абсолютное первенство): Юноши 1994 г.р. и младше Мужчины 1993 г.р. и старше Все соревнования проводятся по действующим правилам каждого вида спорта. 5. Финансирование и расходы соревнований Расходы по проведению соревнований несут Администрация МО «На- мский улус», отдел физической культуры и спорта, спонсоры. Расходы по командированию и питанию участников за счет командирую- щих организаций. 6. Награждение Спортсмены, занявшие призовые места награждаются медалями, гра- мматами, спецпризами. Данное положение является официальным вызовом. Справки по тел. 89142916788, 41-7-00 ОФКис

Уважаемые коллеги!

Весь коллектив Намской центральной районной больницы и ве- теранов здравоохранения Намского улуса поздравляем с профес- сиональным праздником – Днем медицинского работника!

В этот праздничный день выражаем особую благодарность и признательность врачам, готовым оказать квалифицированную медицинскую помощь в любое время дня и ночи, медицинским сес- трам, фельдшерам и акушеркам за профессионализм, внимание и заботу, младшим медицинским работникам, техническому и об- служивающему персоналу прилагающим все силы для обеспече- ния стабильной работы и жизнедеятельности лечебно-профиллак- тических учреждений улуса.

Благодаря вашему кропотливому труду ведется большая рабо- та по улучшению медицинского обслуживания, внедряются в прак- тичку новые технологии, методы диагностики и лечения, повышае- тся охват профилактическими осмотрами населения, вакцинопро- филактикой детского и взрослого населения, что способствует сохранению и укреплению здоровья жителей улуса.

Желаем вам не останавливаться на достигнутом, приложить все усилия сделать повседневную жизнь интересной, полную твор- ческих полетов и позитивных перемен.

От имени коллектива поздравляем Максимову Варвару Афа- насьевну, заведующую поликлиники Намского ЦРБ с присвоением звания «Отличник здравоохранения Российской Федерации», Про- топову Любовь Ивановну, участкового врача-педиатра детской консультации и Москвитина Константина Григорьевича, около 20 лет проработавшего врачом анестезиологом-реаниматологом с при- своением звания «Отличник здравоохранения РС(Якутия), Про- тодьяконову Изабеллу Николаевну, зубного врача поликлиники Намской ЦРБ с вручением Почетной Грамоты Министерства здра- воохранения и социального развития Российской Федерации.

Уважаемые коллеги! Желаем вам тепла и уюта, добра и радости, профессиональных успехов, здоровья, счастья и активного долголетия.

Администрация и профком Намской ЦРБ

Кунду бииргэ үлэлиир коллегаларытын БУГАЕВА ТАТЬЯНА МИХАЙЛОВНАНЫ 50 сааскын туолбут үйэ аңардаах үбүлүөйүнэн ис сүрэхпититтэн эбэрдэлибит!

Баҕарыт эһиэн доруобуйаны, үлэһэр үрдүк ситиһиһилэри, дьибэр-уоккар, оҕолоргор, сиһнэргэр бары үтүөнү, кэрэни! Олорун холкутук уһуннун, хомолто Эйигин тумунун, ыарыы ыалласпа- тын, эбдик өй-санаа арыаллаатын, олоххо дьулуурун сүппэтин!

Биһиги туспутугар аһаабат кыһамныын, көмөн, сүбэҥ-аман иһин барҕа махталбытын тиэрдэбит. Нам улуунун централизованной бухгалтериятын коллектива

Протокол открытого аукциона №79

от 16.06.2010г.

- 1 Предмет открытого аукциона: Строительство малокомплектной школы на 80 учащихся с. Тастах Намского улуса.
2 Наименование заказчика: Муниципальное образование «Намский улус»
3 Почтовый адрес: 678380, РС(Я), Намский улус, с. Намцы, ул. Октябрьская, 1, теле- фон (41162) 41-9-52, факс (41162) 41-5-68.
4 Сайт Министерства экономического развития РС(Я) www.goszakazyakutia.ru
5 Состав Единой комиссии МО «Намский улус» определен распоряжением Главы улуса № 660-р от 06.06.2008: Председатель Единой комиссии: Спелцов Николай Владимирович Заместитель председателя комиссии: Чиркова Галина Никитична Члены: комиссия Спиридонов Александр Прокопьевич, Дедюкин Ньургун Николаевич, Абрамова Ирина Кирилловна. Секретарь Единой комиссии Харитонова Владислава Владимировна. Заседание проводится в присутствии 6 членов Единой комиссии. Кворум имеется. Комиссия правомочна.
6 Сведения о месте, дате и времени проведения аукциона: с. Намцы, ул. Ок- тябрьская, 1, 16 июня 2010 года, 10 часов 00 мин.
7 Сведения об участниках открытого аукциона: ООО «Универсалстрой», г. Якутск, ул. Якутская, 63, кор.1, кв.1, тел: 89246613171 МУП СМУ «Намстрой», Намский улус, с. Намцы, ул. Базовая, 3, тел: 41162-41-362
8 Итоги проведения аукциона: Последнее предложение о цене контракта сделано участником под №2 МУП СМУ «На- мстрой» Намский улус, с. Намцы, ул. Базовая, 3 тел: 41162-41-362 на сумму 1 000 000 (один миллион) рублей 00 копеек Участник, сделавший предпоследнее предложение: участник под №1 ООО «Универсалст- рой», г. Якутск, ул. Якутская, 63, кор.1, кв.1, тел: 89246613171 на сумму 1 010 000 (один мил- лион десять тысяч) рублей 00 копеек Победителем аукциона является участник под №2 МУП СМУ «Намстрой» Намский улус, с. Намцы, ул. Базовая, 3 тел: 41162-41-362 Заключить муниципальный контракт с участником №2 МУП СМУ «Намстрой» Намский улус, с. Намцы, ул. Базовая, 3 тел: 41162-41-362 - 1 000 000 (один миллион) рублей 00 копеек.
9 Открытый аукцион завершен: 16 июня 2010 года, 10 часов 50 мин.
10 Настоящий протокол аукциона будет опубликован в официальном печатном издании «Энсиэли» в течение пяти рабочих дней и будет размещен на официальном сайте http:// www.goszakazyakutia.ru/ Настоящий Протокол подлежит хранению в течение трех лет с даты окончания проведения настоящего аукциона.
11 Подписи членов комиссии

Извещение о проведении открытого конкурса № 63

от 19.06.2010г

- 1 Форма торгов Открытый конкурс
2 Наименование, место нахождения, почтовый адрес и адрес электронной почты, номер контактного телефона заказчика: Муниципальное учреждение здравоохранения «На- мская Центральная Районная Больница»
Почтовый адрес: 678385 РФ РС(Я) Намский улус с. Намцы ул. Ст. Платонова, 10, телефон (41162) 41-1-67, факс (41162) 41-7-01 Контакт. Тел.: Адрес: 678380, РС(Я), Намский улус, с. Намцы, ул. Октябрьская, 1 Тел./факс: (411-62) 41-568, 41-952, 41-646
3 Предмет муниципального контракта с указанием количества поставляемого това- ра, объема выполняемых работ, оказываемых услуг: Открытый конкурс на право заключения муниципального контракта
Лот №1 НА ОКАЗАНИЕ УСЛУГ ПО СТРАХОВАНИЮ МУНИЦИПАЛЬНОГО ИМУЩЕСТВА (компьютерное оборудование)
Лот №2 НА ОКАЗАНИЕ УСЛУГ ПО СТРАХОВАНИЮ МУНИЦИПАЛЬНОГО ИМУЩЕСТВА (здание)
Лот №3 НА ОКАЗАНИЕ УСЛУГ ПО СТРАХОВАНИЮ МУНИЦИПАЛЬНОГО ИМУЩЕСТВА (медоборудование)
4 Место оказания услуг: Намский улус 678385 РФ РС(Я) Намский улус местонахождение объектов страхования указаны в техни- ческой части документации.
5 Начальная (максимальная) цена контракта (цена лота): Лот№1 1492,70 (одна тысяча девяносто два) рубля 70 копеек Лот №2 42 467,67 (сорок две тысячи четыреста шестьдесят семь) рублей 67 копеек Лот №3 9 341 (девять тысяч триста сорок один) рублей 00 копеек Начальная (максимальная) цена контракта включает в себя стоимость услуг, а также все налоги, пошлины и прочие сборы и расходы, которые исполнителю муниципального контракта будет оплачивать в соответствии с условиями муниципального контракта или на иных основаниях, то есть является конечной.
6 Срок подачи заявок на участие в конкурсе: Дата начала подачи заявок: « 20 » июня 2010 г. с 09:00 (время местное) до 17:00, в рабочие дни.
Окончательный срок подачи конкурсных заявок: «20» июня 2010 г. 09 часов 00 мин (время местное). Место подачи заявок на участие в конкурсе: Заявки на участие в конкурсе подаются по адресу: с. Намцы Намского улуса, ул. Октябрьс- кая, 1 каб.307
7 Место, дата и время вскрытия конвертов с заявками: 20 июня 2010 г. 09 час. 00 мин каб.307 ул. Октябрьская, 1 с. Намцы
8 Место и дата рассмотрения заявок: 21 июня 2010 года 22 июля 2010 года. каб.307 ул. Октябрьская, 1 с. Намцы
9 Место и дата подведения итогов конкурса: каб.307 ул. Октябрьская, 1 с. Намцы, 29 июня 2010 года.
10 Преимущества, предоставляемые учреждениям и предприятиям УИС и (или) орга- низациям инвалидов: не предоставляются

Күндү кэргэммин, аҕабытын, эһэбитин, убайыгытын, быраапыгытын АРГУНОВ ВАСИЛИЙ СЕНТЬЕВИЧЫ 50 сааскын туолбут бэс...

Барыы бааласпатын, дыан-дыаһах тутуспатын, үөрүү-көтүү үктэлэнэн, дьол-соргу аргыстанан барыбытын үөрдэ-көтүтэ уһун үйэлэн!

Кэргэнин, уолаттарын, кыыһын, кийиттэрин, сиэнэрин, убайын, саҕаһын, эдьийин, балтын, бырааттарын

«Сайдам» ООО коллектива, профкома үлө ветеранын, потребкооперация туйгунун ПЕТРОВ НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВИЧЫ 65 сааскын туолар үөрүүлээх үбүлүөйүнэн иттирик-истинник эбэрдэлиибит!

Эһиги дьонго үтүө сыйһангыт, үлэҕэ бэриниилээх, сатабыллаах, ирдэбиллээх буолуугут — бу барыта биһиэхэ, инники көлүүнэҕэ, үтүө холюбур буолар. Эр сыллар усталаарыгар потребительской кооперация сайдыгытын туһунан үтүө суобастаахтык үлэлээбикит, ол үлэҕит түмүгэ дьон-сэргэ махтала буолар.

Баҕарабыт Эйиэхэ чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, туруктаах олоҕу, үлэ-эбэр-хамнаскар ситиһиһиэри, кэргэнин Мария Климовна, кыыһын Наммила таптааларынан угуттанан өссө да өр кэмнэ сүбэ-ама, күүс-көмө буола тураргар.

Күндү таптааллаах кыыспын, балтыбыгытын, эдьийбитин, Хамаҕатта нэһилиэтин олохтообун, «Сүүрэн» бааһынай хаһаайыстыба үлэһитин ЛЮБОВЬ ИВАНОВНА АРГУНОВАНЫ 50 сааскын туолбут өрөгөйдөөх күнүнүнэн иттирик-истинник эбэрдэлиибит!

Эн биһиэхэ, бука барыбыгыгар, итии тапталын, истин сыйһанын, уараабат көмөнү иһин олус улаханник махтанабыт. Эйиэхэ уонна эн дьиз кэргэнэр, барыгыгыгар, итии тапталы, кытаанах доруобуйаны, дьолу-саргыны, ыраас халлааны, үлэҕэ, үөрэххэ ситиһини баҕарабыт. Эйигин, күндү киһибитин, ыга кууһан туран сырылааччы сыйлыбыт.

Эн таптааллаах ийэн Пелагея Григорьевна, эдьийдэрин Катя, Надя, убайдарын Ким, Егор, балтын Варя, быраатын Ганя, саҕастарын, күтүөттэрин, кийиттэрин уонна таптааллаах сиэнэригэр бука бары

Күндү балтыбын, эдьийбитин, Хамаҕатта нэһилиэтин олохтообун ЛЮБОВЬ ИВАНОВНА АРГУНОВАНЫ күн сириң көрбүт үтүө-мааны күнүнүнэн — 50 сааскын туолбуккунан — истинник, иттирик эбэрдэлиибит!

Эйиэхэ кытаанах доруобуйаны, дьиз кэргэнэр уараабат, уостубат тапталы! Эһиги үрдүктүгүөрүү ыраас халлаан чэмэлийэ тыктын, үөрөххит, үлэҕит таһаарылаах буоллун. Эн биһиги туспутугар истин сыйһангар, көмөүөр иттирик махтанабыт. Дьоллоох буолуң!

Эбэрдэни кытта Намтан эдьийин Маайа, балтыларын Валентина, Наталья, быраатын Гриша

ВНИМАНИЕ!!

Дорогие дети, желающие петь, танцевать на одной сцене с артистами эстрады с 7 до 25 лет, 1 июля 2010 г. начинается пятый сезон летнего оздоровительного лагеря художественно-эстетического направления «Защи свою звезду».

В ПРОГРАММЕ:

- 1. Постановка голоса
2. Современная хореография
3. Лечебная физкультура
4. Журналистика с Нюргунной Феоктистовой
5. Сценическая культура (правильное нанесение макияжа, как правильно вести себя в обществе, на сцене, культура общения, этика поведения)
6. Интересные встречи со звездами якутской эстрады
7. Музыкальная грамота
8. Юбилейный отчетный концерт
Вас ждут сертификаты от музыкальных студий г. Якутска на бесплатную аранжировку. Выдается 1 путевка в Китай в день концерта по зрительному голосованию.

Справки по тел. 89142859685, 89841007382, 41-5-93

Филиал Кредитного потребительского кооператива «Прогресс-Кредит» по Намскому улусу выдает заем. Требуется кассир с опытом работы, знание 1С-Бухгалтерия.

Тел. 41-4-68

Открылось новое агентство ритуальных услуг. Предлагаем по низким ценам следующие услуги и аксессуары: — заготовка могилы; — гробы; — венки; — ограды, памятники (с тановкой) и др.

Адрес: с. Намцы, ул. Чернышевского, 39, тел. 89142396426

Профлицей N 2 продает рассадку — помидор 15 руб., перец — 20 руб. и стальные печи. Требуются разнорабочие на договорной основе на три месяца по антикризисной программе через Центр труда и занятости.

Тел. 23-0-41

Зарегистрируйся в «Орифейм» за 10 рублей до 10 июля 2010 г. и получи в подарок звездную палитру от Ани Лорак. Наш адрес: аптека Эверстовых, 2-й этаж, тел. 42-2-16

Продаем земельные участки с оформлением документов в г. Якутске по Покровскому тракту по 200 т.р. (10 соток). Тел. дом. 42-7-67, 89244685491

Продаю сруб дома 7x8 м. +пиломатериал. Срочно. Тел. 89243663483

Продается 3-хкомн. квартира в 4-хквартирном доме в с. Хамагатта (газ, телефон). Тел. 89246638285, 41-7-40 (вечером)

Сага «Синтай-220» трактор атыһылыбыт. Бэйэтин сыанатыгар. Тел. 89141097441

Холбуу тутулубут бааньыкха гараж атыһылыбыт, 6x10 (тонкомер). Тел. 23-5-55

Сдается в аренду 2-хкомн. квартира в р-не «Юбилейный». Тел. 42-9-42

Требуется няня. Тел. 89243668525

Утерянное удостоверение на управление маломерными суднами N 145110 от 04.05.1995 г., выданное на имя Григорьева Федота Николаевича считать недействительным.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Э сиэли» хаһыат редакцията» государственной учреждение. Маасабай информация средстволарын тутуһуну хонтурооллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетин СР региональной управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламьыт нүөмэрэ — ПИ №19-0428.

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэбитин, дьыбыт аадырыһын чопчу ыйы. Редакцияра кирибит суруктар төннөрүллүбэтэр. Автор этэрэ хаһыат санаатыһын мэлдьи биир буолбат.

“ЭНСИЭЛИ” - Нам улууһун хаһыата. 678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложной уул. 4. E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

УБААСТАБЫЛЛААХ НАМ СИРИН ОЛОХТООХТОРО УОННА БАЛДЫБЫТ! «Электра» маҕаһын самаан сайын кэлбитинэн иттирик-истинник эбэрдэлиир! Дьоллоох үтүө-мааны күнүнүнэн иттирик-истинник эбэрдэлиир! Дьоллоох үтүө-мааны күнүнүнэн иттирик-истинник эбэрдэлиир! Дьоллоох үтүө-мааны күнүнүнэн иттирик-истинник эбэрдэлиир!

УВАЖАЕМЫЕ ЖИТЕЛИ И ГОСТИ С. НАМЦЫ! Отделение ГАИ ОВД по Намскому району поздравляет Вас с наступающими летними праздниками — БСЫАХ! Желаем Вам здоровья, успехов в личной жизни, и убедительно просим Вас быть бдительными на дорогах. Не оставляйте автомашины открытыми без присмотра, уважайте других участников дорожного движения, особое внимание обратите на юных участников движения. И напоминаем, что на данный момент проводится операция «Контроль трезвости» и операция «Трактор».

В целях обеспечения безопасности движения, техники безопасности и охраны окружающей среды при эксплуатации тракторов, самоходных дорожно-строительных машин и иных машин и прицепов к ним, а также выполнения постановления правительства Российской Федерации от 12 августа 1994 г. N

Удэй нэһилиэтин олохтообу, убаастыр саҕаспыт СОЛОВЬЕВА Евдокия Константиновна соһумардык күн сириттэн барытынан дьиринг кутурбамьтын тизэрдэбит.

Удэй нэһилиэтин олохтообу, убаастыр саҕаспыт СОЛОВЬЕВА Евдокия Константиновна соһумардык күн сириттэн барытынан дьиринг кутурбамьтын тизэрдэбит.

Удэй нэһилиэтин олохтообу, убаастыр саҕаспыт СОЛОВЬЕВА Евдокия Константиновна соһумардык күн сириттэн барытынан дьиринг кутурбамьтын тизэрдэбит.

Удэй нэһилиэтин олохтообу, убаастыр саҕаспыт СОЛОВЬЕВА Евдокия Константиновна соһумардык күн сириттэн барытынан дьиринг кутурбамьтын тизэрдэбит.

Удэй нэһилиэтин олохтообу, убаастыр саҕаспыт СОЛОВЬЕВА Евдокия Константиновна соһумардык күн сириттэн барытынан дьиринг кутурбамьтын тизэрдэбит.

Удэй нэһилиэтин олохтообу, убаастыр саҕаспыт СОЛОВЬЕВА Евдокия Константиновна соһумардык күн сириттэн барытынан дьиринг кутурбамьтын тизэрдэбит.

Удэй нэһилиэтин олохтообу, убаастыр саҕаспыт СОЛОВЬЕВА Евдокия Константиновна соһумардык күн сириттэн барытынан дьиринг кутурбамьтын тизэрдэбит.

Удэй нэһилиэтин олохтообу, убаастыр саҕаспыт СОЛОВЬЕВА Евдокия Константиновна соһумардык күн сириттэн барытынан дьиринг кутурбамьтын тизэрдэбит.

Удэй нэһилиэтин олохтообу, убаастыр саҕаспыт СОЛОВЬЕВА Евдокия Константиновна соһумардык күн сириттэн барытынан дьиринг кутурбамьтын тизэрдэбит.

Удэй нэһилиэтин олохтообу, убаастыр саҕаспыт СОЛОВЬЕВА Евдокия Константиновна соһумардык күн сириттэн барытынан дьиринг кутурбамьтын тизэрдэбит.

Удэй нэһилиэтин олохтообу, убаастыр саҕаспыт СОЛОВЬЕВА Евдокия Константиновна соһумардык күн сириттэн барытынан дьиринг кутурбамьтын тизэрдэбит.

Удэй нэһилиэтин олохтообу, убаастыр саҕаспыт СОЛОВЬЕВА Евдокия Константиновна соһумардык күн сириттэн барытынан дьиринг кутурбамьтын тизэрдэбит.

Удэй нэһилиэтин олохтообу, убаастыр саҕаспыт СОЛОВЬЕВА Евдокия Константиновна соһумардык күн сириттэн барытынан дьиринг кутурбамьтын тизэрдэбит.

«Э сиэли» хаһыат РИС таһылына, та ылыһна уонна бэчээтигэр сыаҕар бэчээтэнэн. Аадырыһа: Нам сэл. Заложная уул. N4 Формата А3. Кээмэйэ 2,0 бэчээт. лис. Кө үл сыананан атыыланар Индекэ — 54889. Тираһа — 2526 Бэчээккэ илии баттаньытын графика — 12:00 ч. 18.06.2010 с. Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 ч. 18.06.2010 с.

PDF Compressor Free Version